

This project is co-funded by
the Fundamental Rights and
Citizenship Programme of
the European Union

| JUST/2013/FRAC/AG/6271

RADAR

Regulating Anti Discrimination
and Anti Racism

JUST/2013/FRAC/AG/6271

RADAR-OHJEISTO

Vihaan pohjaavan viestinnän
ymmärtäminen ja työkaluja
vihanvastaisiin
viestintästrategioihin
kulttuurienvälisessä
ulottuvuudessa

Koffi M. Dossou ja Gabriella B. Klein

mukana Andrea F. Ravenda,
Katerina Strani, Eirini Vlachaki

Vieraile sivustollamme: <http://win.radar.communicationproject.eu/web/>

TIETEELLINEN KOORDINOINTI

Gabriella B. Klein (Università degli Studi – Perugia/Italy)
gabriellaklein@gabriellaklein.eu

OIKOLUKU

Katerina Strani (Herriot Watt University, United Kingdom)
A.Strani@hw.ac.uk

VERTAISARVIOIJA

Katerina Strani (Herriot Watt University, United Kingdom)
A.Strani@hw.ac.uk

KÄÄNNÖKSET SUOMEKSI

Anglophile Language Services ja Marja-Liisa Helenius

Pyydämme lukijaa huomioimaan, että suomenkielinen versio RADAR-ohjeistosta on lyhennetty versio, joka sisältää yhteenvetoja joistakin alkuperäisen englanninkielisen version materiaalista. Kääntäjä ottaa täyden vastuun muutoksista.

KANSI JA GRAAFINEN SUUNNITTELU

Koffi M. Dossou (Key & Key Communications, Italy)
koffidossou@koffidossou.it

JULKAISIJA

Key & Key Communications, Italy
keyandkey@keyandkey.it

Copyright ©2016 by Key & Key Communications, Italia

ISBN 978-88-95887-38-8

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

This publication has been produced with the financial support of the Fundamental Rights and Citizenship Programme of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of the Authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

JOHDON YHTEENVETO

Eurooppalaisissa yhteiskunnissa, joita maahanmuutto muokkaa yhä enenevässä määrin, taistelu rasismia ja muukalaisvihaa vastaan on tärkeä haaste demokratian ja kansalaisyhteiskunnan kannalta. Huolimatta EU:n jäsenvaltioissa vallitsevasta syrjinnänvastaisesta lainsäädännöstä, rasismien ja muukalaisvihan eri muotojen tunnistaminen on edelleen perustavanlaatuinen ongelma. Ne saattavat koostua väkivaltaisista teoista (esim. fyysinen hyökkäys) ihmisiä kohtaan tai vihapuheesta – ”rotuun” ja muukalaisvihaan liittyvistä diskursseista, ”jotka levittävät, yllyttävät, edistävät ja perustelevat rotuvihaa, muukalaispelkoa, antisemitismia ja muita suvaitsemattomuuteen perustuvia vihan muotoja, kuten aggressiivisena nationalismina, etnokeskeisyytenä, syrjintänä ja vihamielisyytenä vähemmistöjä, maahanmuuttajia ja maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kohtaan ilmenevää suvaitsemattomuutta” (Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus 97(20)).

Viharikos ei koskaan ole yksittäinen teko; sen laukaisee ja sitä rohkaistaan yleensä vihapuheella, joka sisältää halveksunnan, vihan ja ennakkoluulon diskursseja. Tällaisia diskursseja ei esitetä ainoastaan suorassa kasvokkain tapahtuvassa kommunikaatiossa julkisten tai yksityisten keskustelujen kautta, mutta myös verkossa, poliittisissa diskursseissa, mediassa, sekä monissa muissa institutionaalisissa konteksteissa. Viharikoksia usein inspiroivat myös muunlaiset vihakommunikaation käytännöt muilla kommunikaation tasoilla, kuten ääni (paraverbaalinen viesti), kehonkieli (ei-verbaalinen viesti), kuvat (visuaalinen viesti). Lisäksi rasistinen diskurssi ei useinkaan yksinkertaisesti omaksu selkeitä vihan, ennakkoluulon ja halveksunnan muotoja, vaan esiintyy näennäisesti hyväntahtoisena eroavaisuuksien tunnistamisena, jonka taustalla on kuitenkin yksilön kulttuurisen ja sosiaalisen identiteetin stereotypioita. Tämä voi vaikuttaa eroavaisuuksia kunnioittavalta tunnistamiselta, mutta se muuttuu stereotyypeiksi ja ennakkoluuloiksi, joista kehittyy luokitteluja ja stigmoja yksilön suhteen.

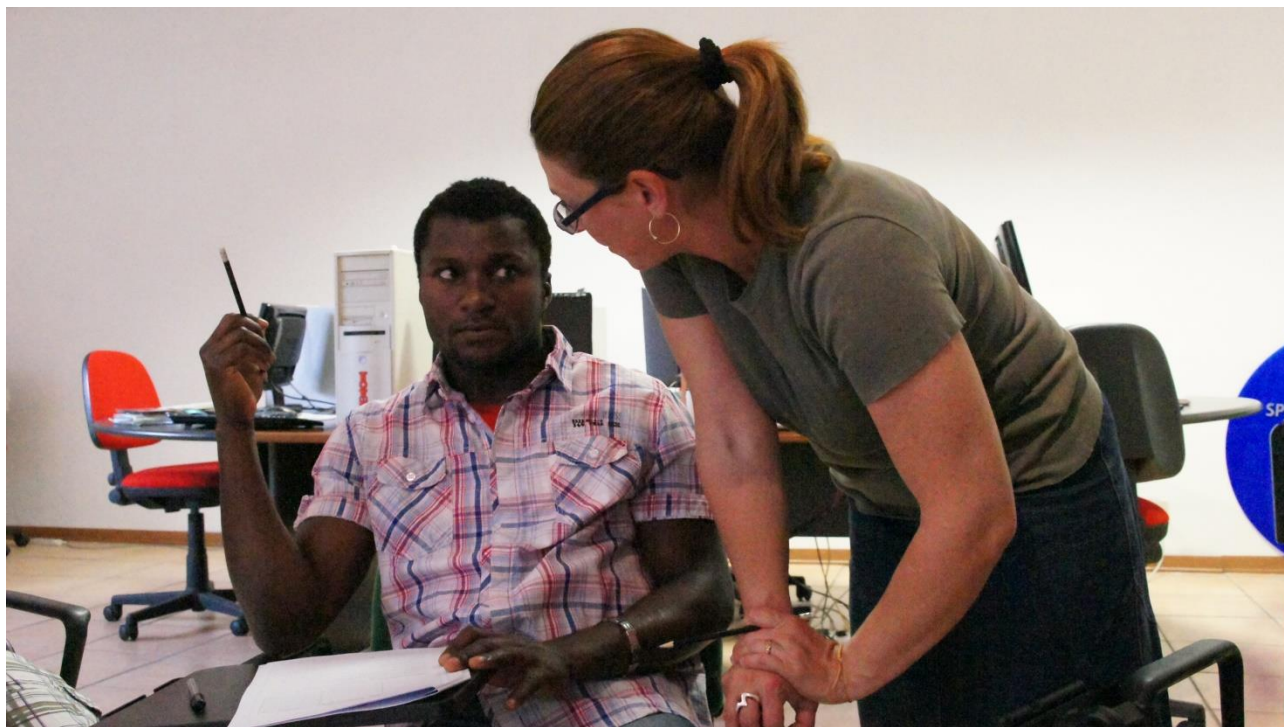
Lisäksi tuomarien, poliisin, poliitikkojen ja kansalaisten on yhä vaikeampaa tunnistaa, milloin väkivallan takana on muukalaisvihaa, sillä se täytyy tulkita siinä kontekstissa, jossa se on tapahtunut. Usein ”rotuun” liittyviä viharikoksia ei pidetä sellaisina, ja tämä johtaa ilmiön aliarviointiin. Rotuvihaan liittyvien rikosten käsittely ei-rotuun liittyvinä rikoksina johtaa perusihmisoikeuksien laiminlyöntiin. Siten on oleellista, että lainvalvojilla ja oikeusviranomaisilla, toimittajien ja poliitikkojen ohella, on työkalut tällaisten rikosten taustalla olevan motivaation tunnistamiseen.

Siten RADAR-projektin, joka on toteutettu Fundamental Rights and Citizenship Programme of the European Union -ohjelman tuella, kokonaisvaltainen tavoite on tarjota lainvalvojille ja oikeusviranomaisille rasistisen vihakommunikaation tunnistamisen helpottamiseen tarvittavia työkaluja, pääasiassa avoimien koulutustoimenpiteiden kautta. Tätä varten on suoritettu tulkitsevaa työtä viharikosten kohteiden haastatteluiden sekä verkko- ja painetun median esimerkkien kautta koskien vihakommunikaatiokäytäntöjä kuudessa eri maassa (Italia, Kreikka, Hollanti, Puola, Iso-Britannia, Suomi). Materiaalia analysoitiin ja kategorisoitiin kommunikaatioon perustuvan koulutuskurssin luomiseksi GINCO-konseptiin (Grundtvig International Network of Course Organisers) perustuen osaamispainotteiseen oppimiseen ja itsearviointiin.

Projektin viimeisenä tuotteena on ”RADAR Ohjeisto” -julkaisu, joka on valikoima parhaita käytäntöjä, suosituksia ja konkreettisia työkaluja, jotka on kerätty ja kehitetty projektin puitteissa vihaan perustuvien ja vihaa tuottavien viestintäkäytäntöjen tunnistamiseksi, jotka on tarkoitettu pääasiassa lain ammattilaisille (tuomarit, asianajajat), lainvalvojille (poliisi, rajavartiolaitos, armeija), sekä opettajille, kouluttajille, toimittajille, voittoja tavoittamattomille järjestöille, jotka ovat tekemisissä maahanmuuttajien asioiden kanssa, sekä hegemoninen ja maahanmuuttajaväestö (etenkin rasistisen syrjinnän ja rasismien kohteet), auttamaan heitä tunnistamaan ja estämään vihaan pohjaavia ja vihaa tuottavia viestintäkäytäntöjä sekä soveltamaan paremmin kansallista syrjinnän- ja rasisminvastaisia lainsäädäntöä.

SISÄLLYSLUETTELO

1	RADAR-VIESTINTÄKONSEPTI	5
2	JAETTU SANASTO KRIITTISEN LINGVISTISEN ANALYYSIN PERUSTEELLA.....	14
2.1	JOHDANTO	14
2.2	JAETTU SANASTO	15
3	YLEISET TULOKSET	18
3.1	KIELENKÄYTTÖ LAKI- JA TUOMIO TEKSTEISSÄ	18
3.2	VÄITTELYT SYRJINTÄÄN, RASISMIIN JA MUUKALAVISIHAAN LIITTYEN	18
3.3	HAASTATTELUT RASISMIA KOKENEIDEN IHMISTEN KANSSA	18
4	ERILAISTEN VIESTINTÄKÄYTÄNTÖJEN ANALYYSIT	19
4.1	ESIMERKKIANALYYSIT	19
4.2	KIRJALLISET TEKSTIT	19
4.3	MAINOSKUVAT	19
4.4	MUUT KUVAT.....	20
4.5	MAINOSVIDEOT	20
4.6	MUUT VIDEOT.....	21
4.7	KESKUSTELUOHJELMAT	21
4.8	SOSIAALISEN MEDIAN VIESTIKETJUT.....	21
5	RASISMIN JA MUUKALAVISIHAN VIESTINTÄPROSESSIT	22
6	SUOSITUKSET JA HYVÄT KÄYTÄNNÖT	48
6.1	YLEISET SUOSITUKSET	48
6.2	ERITYISSUOSITUKSET.....	50
6.3	HYVÄT KÄYTÄNNÖT.....	54
6.4	KESTÄVYYS – EHDOTUKSIA RADAR-PROJEKTIN TULOSTEN KÄYTÖN EDISTÄMISEKSI.....	60
7	VIITTEET	62

RADAR-viestintäkonsepti

**Koffi M. Dossou
Gabriella B. Klein
Andrea F. Ravenda**

Taustaa

Kasvava eurooppalainen maiden välinen maahanmuutto on johtanut siihen, että julkisessa ja valtion diskurssissa esiintyy uudenlaista rasismia, muukalaisvihaa ja yleisesti syrjintää (De Genova 2016). Huolimatta EU:n jäsenvaltioissa vallitsevasta syrjinnänvastaisesta lainsäädännöstä, rasismien ja muukalaisvihan eri muotojen tunnistaminen on edelleen perustavanlaatuinen ongelma. Tämä nähdään etenkin viestinnän käytännöissä vihapuheen ja vihaviestinnän ilmiön suhteen. Kyseessä on erilaisia, ei aina suoraviivaisia toimia liittyen julkiseen väittelyyn, massamediaan, joidenkin poliittisten puolueiden propagandaan ja lakiteksteihin sekä jokapäiväisiin käytäntöihin ja kokemuksiin. Rasistiset rikokset, joita usein motivoi todelliset tai havaitut eroavaisuudet liittyen alkuperään, etnisyyteen, kansallisuuteen, sukujuuriin, tiettyihin fyysisiin piirteisiin (kuten iho, hiusten laatu, kasvon muodot jne.), kulttuurinen tausta, uskonto, uskomukset, kieli, maahanmuuttajastatus tai muu eroavaisuus, johtaen rasismiin ja/tai muukalaisvihaan, ei useinkaan tunnisteta sellaisiksi. Tämä johtaa ilmiön aliarviointiin, jolloin se tulee uudelleen esiin jokapäiväisessä viestinnässä ja institutionaalis-byrokraattisissa toimissa.

- **VIHAPUHE**

Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen mukaan (Council of Europe, Committee of Ministers, n.R Recommendation (97) 20. "Vihapuhe terminä tulee ymmärtää sisältävän kaikki ilmaisut, jotka levittävät, herättävät, edistävät tai oikeuttavat rodullista vihaa, muukalaisvihaa, antisemitismia tai muita vihan muotoja, jotka perustuvat suvaitsemattomuuteen, ml. aggressiivinen nationalismi ja etnosentrismi, sekä vähemmistöihin, maahanmuuttajiin ja ulkomaalaista alkuperää oleviin ihmisiin suuntautuva syrjintä ja suvaitsemattomuus." (Weber 2009. 3)

- **VIHAVIESTINTÄ**

Vihaviestinnällä viittaamme laajempaan viestinnän näkökulmaan, joka sisältää vihapuheen verbaalisina viesteinä (sekä kirjallisina että puhuttuina), mutta myös muunlaiset viestit: verbaaliset, paraverbaaliset, ei-verbaaliset ja visuaaliset, jotka voivat välittää ja myös tuottaa rasismia ja muukalaisvihaa. Näiden viestien ja niiden vuorovaikutuksen analysoimiseksi käytetään innovatiivisia tieteellisiä menetelmiä, kuten: etnometodologinen ja etnografinen keskusteluanalyysi, Membership Categorisation -analyysi, multimodaalinen analyysi, kontekstualisoitu kehonkielen analyysi ja kuva-analyysi.

Nykyinen projekti on peräisin kahdesta havainnosta:

- Rasististen viharikosten määrä on kasvanut, samoin kuin vihapuheen ja vihaviestinnän käytännöt
- Vihapuhe ja vihaviestintä eivät aina ole suorasukaista, vaan ne on muunneltu viestintäkäytännöiksi

RADARin pääasiallinen päämäärä on muotoilla ohjeisto, jossa kuvataan metodologia rasisminvastaisten ja syrjinnänvastaisten strategioiden kehitykselle. Paremman ymmärryksen kehittyminen vihan motivoimasta ja vihaa tuottavista viestintäkäytännöistä sallii (mahdollisten) uhrien reagoida tehokkaasti rasistiseen ja muukalaisvihaan pohjaavaan käytökseen ja asenteisiin ja tarjoaa ammattilaisille työvälineitä parempien päätösten tekemiseen ja lopulta rasismien, muukalaisvihan ja syrjinnän estämiseen.

RADAR-projektin pohjimmainen idea voidaan tiivistää seuraavasti:

1. verrata olemassa olevaa lainsäädäntöä eri kumppanimaissa sekä oleellisia akateemisia ja ei-akateemisia tutkimuksia
2. tunnistaa tiettyjä viestintäkäytäntöjä sanojen, äänen, kehonkielen ja visuaalisten elementtien perusteella joukkotiedotusvälineissä sekä sosiaalisten verkostojen keskusteluissa vihapuheeseen ja -viestintään liittyen
3. vihaan suutautuneiden viestintäkäytäntöjen mekanismien ymmärtäminen niiden viestintätekniikan, menetelmien ja strategioiden suhteen
4. kasvokkain tapahtuvan sekä verkkopohjaisen koulutuskonseptin muodostaminen, joka tarjoaa konkreettisia työkaluja tällaisten viestintäkäytäntöjen tunnistamiseksi ja viharikosten estämiseksi siirtämällä pätevyyttä tiedoiksi, taidoiksi ja asenteiksi

5. hyvien käytäntöjen, suositusten ja konkreettisten työkalujen laatiminen oikeuden ja lainvalvonnan sektoreille ¹.

Miksi “taitoja” ja “asenteita” eikä pelkästään “tietoa”?

Teoreettinen tieto ei enää monilla aloilla riitä, jotta yksilö olisi menestyksessä työmarkkinoilla. Käytännön taidot ja kyky soveltaa teoreettista tietoa tulevat ensin. Käytäntö tulee kuitenkin hankkia tietoisien työn ja koulutuksen kautta. Yksityiskohtainen tieto akateemisesta alasta ei takaa tätä kykyä. Toisaalta hyvät pragmaattiset taidot eivät riitä ilman riittävää teoreettista taustaa. Tiettyä käytöstä voidaan siis soveltaa “reseptinä” ilman kriittistä tietoisuutta siitä, mitä todella tapahtuu tiettyssä tilanteessa.

Tämä on erityisen selkeää viestinnän kentässä. Hyvän viestijän täytyy tietää muutakin kuin vain viestintäteoriaa. Monimutkaisemmaksi asian tekee se, kun viestintä tapahtuu eri taustan, arvot, uskomukset ja käyttäytymiskaavat omaavien yksilöiden välillä. Aidon kulttuurienvälisen viestinnän taitojen hankkimiseksi vihapuheen ja vihaviestinnän suhteen on tärkeää keskittyä sekä taitoihin että asenteisiin. Kulttuurienvälisen viestinnän käytännön taitoja hankitaan henkilökohtaisen kokemuksen ja/tai koulutuksen kautta. RADARin tavoitteena onkin siirtää tiedon lisäksi taitoa ja asenteita eri viestinnän tasoista (verbaalinen, paraverbaalinen, ei-verbaalinen ja visuaalinen viestintä) ja erottaa toisistaan eri viestintätekniikat, menetelmät ja strategiat eri tilanteiden ja kontekstien suhteen. Tavoitteena on jakaa tietoa ihmisten välisestä viestinnästä kunnioittavan suhteen laatimiseksi ja muukalaisvihaa ja rasismia levittävän viestinnän välttämiseksi kaikissa sen muodoissa.

Vuorovaikutukselliset työpajat

Työpajat on suunniteltu vuorovaikutukselliseksi, jolloin osallistujien välille kehittyy suhde ja he vaihtavat kokemuksia. Koulutus on suunniteltu sirkulaariseksi viestinnäksi hyvien käytäntöjen vaihdon helpottamiseksi sekä kouluttajien ja koulutettavien tietotaidon vaihtamiseksi ei-muodollisen ja epämuodollisen oppimisprosessin kautta sekä osallistumisen mutta myös tuotteliaan vuorovaikutuksen rohkaisemiseksi.

Työpajojen metodologiana ovat:

- yhteistoiminnallista oppimista perustuen vertainen-vertaiselle lähestymistapaan kaikissa vaiheissa;
- luentoja ja aktiivisia tunteja, joissa kouluttajat toimivat ohjaajina;
- eri aloilta tulevien asiantuntijoiden/ohjaajien ohjaamaa ryhmätyötä;
- tilannekohtaista oppimista ja elämyspedagogiikkaa, soveltaen hankittuja työkaluja omaan henkilökohtaiseen ja ammatilliseen kokemukseen;
- päätöksentekoa, jonka tarkoitus on rohkaista tulevia valintoja rasisminvastaisista käytännöistä;
- itsearviointia, jonka tarkoitus on reflektoida ja tulla tietoiseksi omasta oppimisesta.

RADAR-ohjeiston kohderyhmät

RADARin kohderyhmät voidaan jakaa ryhmiin kahden eri kontekstin mukaan:

lakikonteksti:

- lain ammattilaiset (tuomarit ja asianajajat)
- lainvalvojat (poliisi, rajavartiolaitos, armeija jne.)
- EU-instituutiot

maahanmuuttokonteksti:

- maahanmuuttajat (potentiaalisina tai todellisina viharikosten uhreina),

¹ <http://win.radar.communicationproject.eu/web/project-2/>

- kulttuurienväliset mediaattorit, opettajat, sosiaalityöntekijät, aikuiskouluttajat, viestinnän ohjaajat
- EU-instituutiot

Koulutuksen tavoitteet & tulokset

Koulutuksen tavoitteena on lisätä oppijoiden pätevyyttä vuorovaikutukseen muodostaaksen kunnioittavan suhteen ihmisten kanssa sekä muukalaisvihaan ja rasismiin pohjaavan viestinnän välttämiseksi.

Tavoitteena on etenkin rasististen ja muukalaisvihaan pohjaavien suorien sekä epäsuorien käytäntöjen tunnistaminen. Tällä tavoin oppijat kehittävät vaadittavia taitoja rasisminvastaisen ja muukalaisvihan vastaisen viestinnän tuottamiseen. On tärkeää selvittää eri viestinnän tasojen (verbaalinen, paraverbaalinen, ei-verbaalinen ja visuaalinen) eroavaisuudet sekä erotella viestintätekniikan, menetelmien ja strategioiden välillä eri tilanteiden ja kontekstien suhteen. Oppijoista tulee päteviä viestimään ihmisten kanssa, joilla on kulttuurisesti (ja sosiaalisesti) eri tavat, käyttäytymismallit, arvot ja mielenlaatu. Lyhyesti sanottuna, he kykenevät ylläpitämään rakentavaa ja tuloksellista rasisminvastaista ja muukalaisvihan vastaista eli vihanvastaista viestintää.

Lisäksi hän kykenee välittämään lähestymistavan muille ja panemaan sen käytäntöön muissa konteksteissa.

Oppimisaktiviteetit järjestetään työpajoissa, jotka keskittyvät seuraaviin sisältöihin:

- Laki- ja tuomioteksteissä käytetyn arkaluontoisen terminologian kriittinen analyysi
- Rasististen ja muukalaisvihalähtöisten ilmaisujen käyttö jokapäiväisessä kielenkäytössä, kuvat ja symbolit
- Viestintämallimme kulttuurienvälisestä näkökulmasta
- Rasismia ja muukalaisvihaa koskevien mediassa ja akateemisissa teksteissä esiintyvien väittelyiden lingvistinen analyysi (sanomalehdet, radio, TV)
- Analyttiset työkalut rasististen ja muukalaisvihalähtöisten viestintäkäytäntöjen ymmärtämisen syventämiseen, joilla tutkitaan sanomalehtiartikkeleita, kuvia, videoita, mainoskuvia ja -videoita, keskusteluohjelmia sekä sosiaalista mediaa.

Tässä on äärimmäisen tärkeää esitellä viestintäkonseptimme, etenkin henkilöiden välinen viestintä, joka on muokannut näkemystämme kulttuurienvälisestä viestinnästä. ²

Henkilöiden välinen viestintä kulttuurienvälisestä näkökulmasta

Näkemyksemme viestinnästä on monitahoinen konsepti, joka viittaa laajaan sosiolingvistiseen, pragmalingvistiseen (myös etnopragmaattiseen) ja sosio-antropologiseen pätevytyteen. Viestintään kykeneminen ei merkitse vain lingvistisen työkalujen käytön taitamista (sanasto, syntaksi, morfologia, fonetiikka, erikoisterminologia) toistensa yhteisöissä, vaan myös sosiaalisessa ja tilannesidonnaisissa konteksteissa suhteessa puhujaan, paikkoihin, tavoitteisiin ja tarkoitusperiin, joita haluaa välittää. Viestintä on laaja konsepti ja koostuu eri alueista: verbaalisesta viestinnästä (sanat ja kielellinen perintö) visuaaliseen viestintään (kuvat, muodot, värit, symbolit) sekä suullisesta viestinnästä kirjalliseen viestintään ja paraverbaalisesta viestinnästä (ääni) ei-verbaaliseen viestintään (kehonkieli). Viestintä on tulos jokaisen osallistujan panoksesta ja siten vuorovaikutuksellinen käytäntö, jonka seuraukset ovat oleellinen osa ammattilais- sekä institutionaalista elämää.

² The following part is extracted from Gabriella B. Klein / Koffi M. Dossou 2006: Basic Tools for Intercultural Communication. Perugia: Key & Key Communications: 3-17 (Engl. translation by Jodi Sandford).

Henkilöiden välinen viestintä

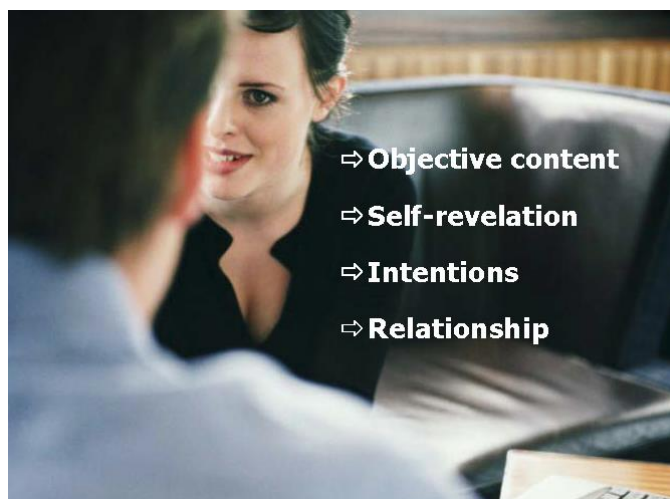
Viestintä kokonaisuudessaan on laajaa ja moninaista, ja tarkoituksenamme on aloittaa kriittinen diskurssi ja hermistää ihmiset niille viestinnän aloille, joilla on välitön vaikutus ihmissuhteisiin, itseemme ja fyysiseen työympäristöön.

Viestintä on väline, joka voi tuoda erilaisia etuja. Tämä ei merkitse, että viestintä automaattisesti ratkaisisi ongelmat henkilökohtaisella tai ihmissuhteiden tasolla tai organisatorisia ongelmia. Se voi tosin auttaa ratkaisussa. Viestintäkoulutus edustaa henkilökohtaista, ammattimaista ja kulttuurienvälistä rikastumista.

Viestinnän tasot

Jokaisessa henkilöiden välisen viestinnän teossa voidaan käyttää neljän tyyppisiä viestinnällisiä resursseja:

- verbaalinen viestintä (lingvistinen patrimonia)
- paraverbaalinen viestintä (ääni)
- ei-verbaalinen viestintä (kehonkieli)
- visuaalinen viestintä (värit, muodot, kuvat, symbolit).

Neljä viestinnän tasoa

Tämä viesti, samoin kuin viestintä, sijoittuu neljälle tasolle:

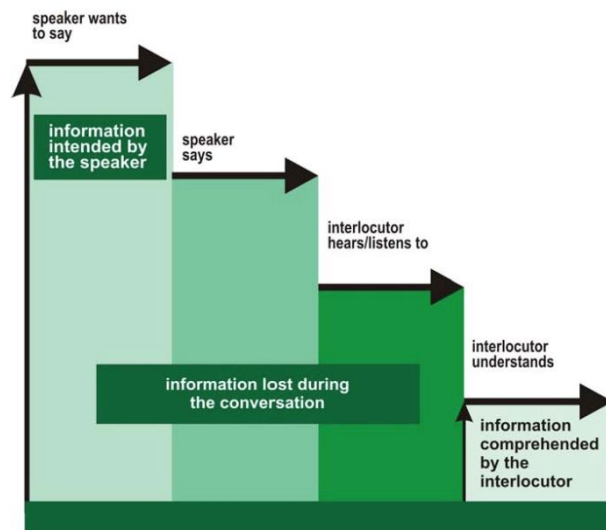
- **Objektiivinen sisältö** on sisältöä, jota lähettäjä aikoo viestiä vastaanottajalle.
- Itse kerrottu on tietoa, jota lähettäjä paljastaa itsestään.
- Aikomukset ovat lähettäjän tavoitteet vastaanottajaa kohtaan.
- Suhde eli tieto suhteesta lähettäjän ja vastaanottajan välillä.

Kaikkia näitä neljää tasoa tarvitaan, ja meidän tulee yrittää huomioida kaikki nämä neljä tasoa ihmisten välisessä viestintätilanteessa.

**Hyvä viestintä on suunnattu:
tilanteeseen
kanssapuhujaan
tavoitteeseen.**

Esteet viestinnässä

Viestinnällä on monenlaisia esteitä, esim. objektiivinen tilanne ei ole tarpeeksi selkeä, kanssapuhujat eivät puhu samasta asiasta, viestiä ei täysin ymmärretä, tai kanssapuhujien kokemukset, kulttuurinen tai ideologinen tausta on huomattavan erilainen.

Verbaalinen, paraverbaalinen, ei-verbaalinen ja visuaalinen viestintä

- verbaaliset viestit
Nämä ovat sanallisia viestejä, joissa sanat, lauseet ja koko diskurssin rakennelma on oleellista. Diskurssi voi olla puhuttua tai kirjoitettua.
- paraverbaaliset viestit
Nämä viittaavat siihen, miten sanat, lauseet ja diskurssi havaitaan taukojen, äänenpainon, sävyn, painotuksen, rytmin jne. kautta.
- ei-verbaaliset viestit
Näihin liittyy näkyvää käytöstä, joka välittää tahallisia tai tahattomia viestejä ilman sanoja: kehonkieli, kasvonilmeet, eleet, liikkeit, asento, katsekontakti, läheisyys.
- visuaaliset viestit
Nämä koostuvat väreistä, muodoista ja symboleista sekä vaatteista, joita kanssapuhujallamme on päällä.

Kanssapuhuja havaitsee ja tulkitsee kaiken tyyppiset viestit – verbaaliset, paraverbaaliset, ei-verbaaliset ja visuaaliset. Henkilöiden välisessä viestinnässä saattaa myös samanaikaisesti olla kaikki nämä neljä elementtiä käytössä.

Viestien syvin merkitys riippuu seuraavista henkilökohtaisista tekijöistä: sosiaalinen asema, viestinnällinen ja sosiaalinen verkostoituminen, normit, uskomukset, sosiokulttuuriset arvot, subjektiivinen kokemus ja konkreettinen tilanne.

Viestinnän komponentit voivat vaikuttaa viestiin eri tavoin, ja ne vaikuttavat tunteisiin yleensä seuraavalla voimakkuudella:

sanat
ääni
keho
kuva

Niiden vaikutus voi integroida, vahvistaa, vähentää toisiaan tai olla ristiriidassa toistensa kanssa

Viestin havaitseminen

Vastaanottajan reaktion määrittävät kolme seikkaa: faktojen välitön havainnointi, tulkinta ja tunteet.

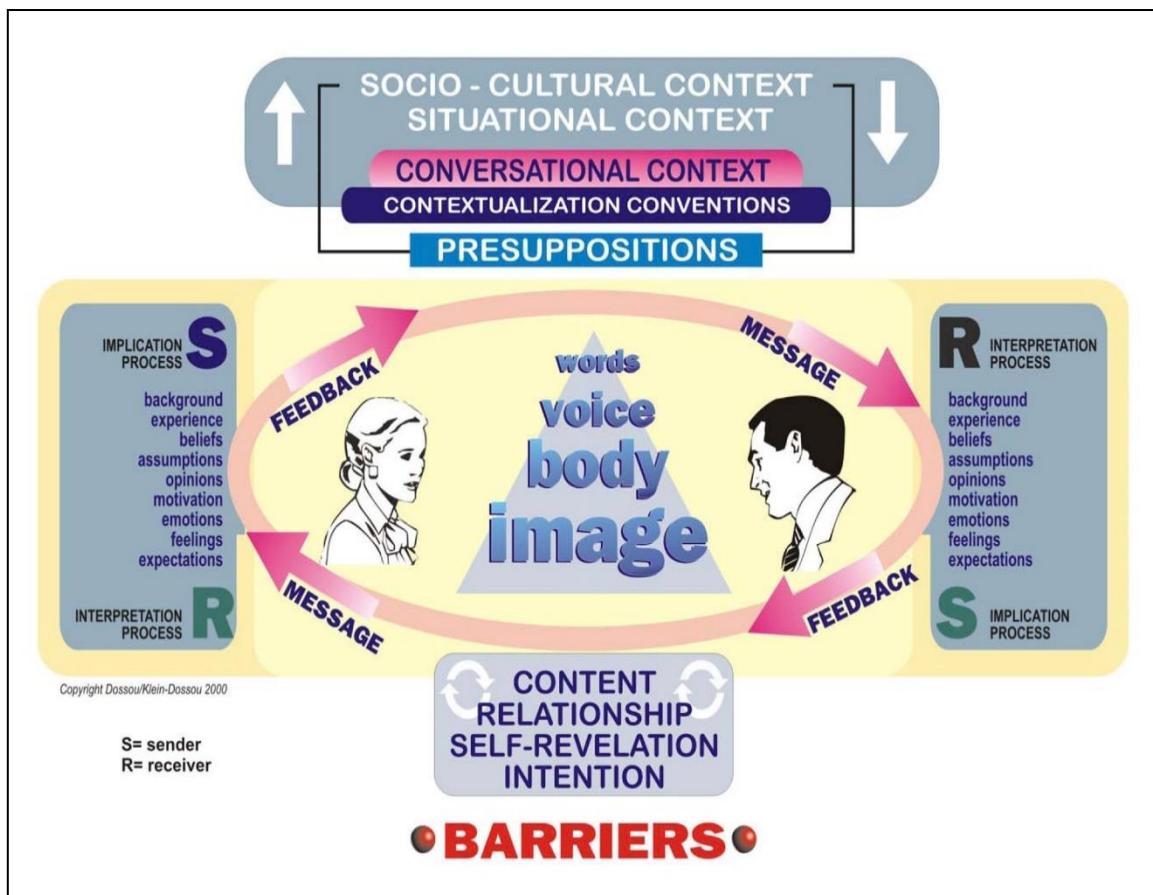
Samalla viestintätapahtumaan osallistuviin vaikuttavat eri tekijät:

- taustatiedot
- sosio-kulttuurinen konteksti
- tilannekonteksti
- keskustelukonteksti

Vastaanottajan palaute lähettäjän viestiin on taas tulosta kolmesta prosessista:

- välitön faktojen havainnointi
- tulkinta
- tunteet.

Vastaanottaja reagoi jokaiseen viestiin. Tämä reaktio (palaute) riippuu eri ehdollistamistekijöistä, joita lähettäjä ei aina näe. Mitä suurempi kulttuuriero on, sitä vaikeammin ennustettavissa reaktio on.

Kulttuurienvälinen viestintä

Kulttuurienvälinen viestintä perustuu henkilöiden välisen viestinnän konseptiin sekä kulttuurin dynaamisiin prosesseihin. Se on historiallinen, monimutkainen ilmiö, joka liittyy kauppaan, sotiin, maahanmuuttoon ja valloituksiin liittyvään vallan tasapainoon. Jokainen kanssapuhuja tuo oman kulttuurisen taustansa ja kokemuksensa kulttuurienväliseen kohtaamiseen.

Kutakin viestintätapahtumaa hallitsee mukana olevien sosio-kulttuurinen ja kokemuksellinen tausta. Kulttuurilla tarkoitamme "tiettyjä ajattelutapoja, jotka ovat sosiaalisesti ennalta määrättyjä ja joiden kautta yksilöt ovat yhteydessä historiallisesti määritetyssä kontekstissa" (käännös italiasta Sepilli/Guaitini Abbozzo 1974:30). Jos tausta ja ajattelutavat eivät ole yhteisiä, väärinkäsityksiä syntyy helposti ja tulkintaa tarvitaan merkityksen selvittämiseksi. "Merkityksen selvittäminen" (Gumperz 1982a, 1982b) on yksi kulttuurienvälisen viestinnän pääasiallisista käsitteistä – merkitys siis lopulta määrittyy kaikkien viestintätapahtumaan osallistuvien toimesta. Neuvotteluyrityksen jakaminen edustaa perusteellista strategiaa kulttuurienvälisessä viestinnässä.

Kulttuurienvälisen viestintätaidon kehittäminen ei merkitse vain kulttuuristen eroavaisuuksien havaitsemista, vaan myös kykyä viestiä ihmisten kanssa, joilla on erilaiset kulttuuriset (ja sosiaaliset) viestintätavat. Tämä merkitsee rakentavan ja tuotteliaan kulttuurienvälisen viestinnän tason ylläpitämistä ja kykyä viestiä ja tulkita merkkejä yksilöstä ja kontekstista riippuen.

Tämän ymmärtämiseksi puheen/viestinnän etnografia on erityisen tärkeä (Hymes, 1974). Tämä lähestymistapa tarjoaa systemaattista metodologiaa, joka korostaa kielen, puheen, viestinnän ja kulttuurin keskinäistä riippuvuutta (Gumperz 1982a) historiallisesti määräytyvässä kontekstissa ja vallan tasapainossa.

Lisää luettavaa

Argyle, Michael 1975: Bodily Communication. London: Methuen & Co.

1982: Il corpo e il suo linguaggio. Studi sulla comunicazione non verbale. Bologna: Zanichelli [It. trans.].

Birkenbihl, Vera F. 1990: Kommunikationstraining. München: mvg.

1992. L'arte d'intendersi. Ovvero come imparare a comunicare meglio. Milano: FrancoAngeli [It. trans.].

Birkenbihl, Vera F. 1994⁷: Signale des Körpers. Körpersprache verstehen. München: mvg

1979 Segnali del corpo. Come interpretare il linguaggio corporeo. Milano: FrancoAngeli [It. trans.].

De Genova, Nicholas 2016: The "crisis" of the European border regime: Towards a Marxist theory of borders. In International Socialism: A Quarterly Review of Socialist Theory, N.150, www.nicholasdegenova.net

De Grandis, Luigina 1990/1984¹: Teoria e uso del colore. Milano: Mondadori.

Hartman, Taylor 1998/19871: The Color Code. New York: Scribner

Heller, Eva 1998/19891: Wie Farben wirken. Farbpsychologie, Farbsymbolik, kreative Farbgestaltung. Hamburg: Rowohlt.

Heller, Eva 2000: Wie Farben auf Gefühl und Verstand wirken. Farbpsychologie, Farbsymbolik, Lieblingsfarben, Farbgestaltung. München: Droemer.

Klein, Gabriella B. / Dossou, Koffi M. 2006: Basic Tools for Intercultural Communication. Perugia: Key & Key Communications

2006: Strumenti base per una comunicazione interculturale. Perugia: Key & Key Communications [It. ed.].

Luzzatto, Lia / Pompas, Renata 2001: Il colore persuasivo. Milano: Il Castello srl.

Molcho, Samy 1983: Körpersprache. München: Mosaik Verlag.

1997: I linguaggi del corpo. Como: Lyra libri [It. trans.].

Schwitalla, Johannes 2000: 'Mit Händen und Füßen reden'. Sprachliche und nichtsprachliche Symbolsysteme in der mündlichen Kommunikation. In: Theodor Berchem et al. 2000: Weltwunder Sprache. 10. Würzburger Symposium der Universität Würzburg. Stuttgart: 209-233.

Watzlawick, Paul / Beavin, Janet Helmick / Jackson, Don D. 1967: Pragmatics of Human Communication, New York: Norton & Company

1971: Pragmatica della comunicazione umana, Roma: Astrolabio [It. trans.].

1974: Menschliche Kommunikation. Stuttgart [Germ. trans.]

Weber, Anne 2009: Manual on hate speech. Strasbourg: Council of Europe Publishing

2 JAETTU SANASTO KRIITTISEN LINGVISTISEN ANALYYSIN PERUSTEELLA

2.1 JOHDANTO

Kussakin projektissa on tärkeää, että projektipartnerit jakavat yhteisen sanaston epämääräisyyden ja ristiriitaisuuksien välttämiseksi. RADAR-projektissa tämä on vieläkin tärkeämpää, koska tässä projektissa kohdataan rasmin ja muukalaisvihan herkäät ja monitahoiset aiheet, joihin liittyy ristiriitaisia termejä ja ilmaisuja. Nämä eivät ole staattisia vaan kehittyvät sosiaalisen muutoksen ja lisääntyneen monimuotoisuuden myötä.

RADAR-partnerit ovat sopineet välttävänsä tiettyjä arkaluontoisia termejä ja ilmaisuja, joita usein käytetään virallisissa yhteyksissä (lait, tuomiot, byrokraattis-institutionaaliset tekstit, mediadiskurssit ja jopa tieteelliskateemiset julkaisut). Siksi ehdotamme vaihtoehtoisia termejä ja ilmaisuja, jotka perustuvat kriittiseen lingvistiseen ymmärrykseen ja huolelliseen tutkimukseen koskien lähtökohtaisesti brittienglannissa käytettyjä ”rotutermejä”, ja sitten erikseen muiden projektissa käytettyjen kielten vastaavia termejä (italia, puola, hollanti, kreikka ja suomi).

Suurin osa kriittisesti näkemistämme termeistä ovat luonteeltaan poissulkevia, mikä luo hierarkiaa ja on siten syrjivää. Ihmiskunnan jakaminen esimerkiksi eri rotuihin on täydellinen ”työväline tiettyjen sosiaalisten ryhmien sortamiseen ja hyväksikäyttöön, ja pääsyn kieltämiseksi materiaaliin, kulttuuriin ja poliittisiin resursseihin, työhön, hyvinvointipalveluihin, asumispalveluihin ja poliittisiin oikeuksiin” (Reisigl / Wodak 2001: 2). Niin kauan kuin jatkamme termin ”rotu” käyttöä, me vain ylläpidämme **väärää** käsitystä siitä, että eri ihmisrotuja **olisi** todella olemassa.

Täten on oleellista, että sanoja ”rotu”, ”rodullinen”, ”rotujenvälinen” vältetään virallisissa teksteissä, kuten laki- ja tuomioteksteissä, sekä mediadiskursseissa, sillä ne vaikuttavat ihmisten havainnointiin ja ennakkoluuloihin. Tämä saattaa lopulta auttaa pääsemään yli siitä väärästä ajatuksesta, että on olemassa useampi ”ihmisrotu”, ja täten myös muiden syrjivien termien käytöstä, kuten ”värillinen”, ”ei-värillinen”.

Kun pääsemme yli ”ME-HE”-jaosta diskussissa, voimme alkaa ymmärtää yhteiskunnallista monimuotoisuutta, mutta ilman ”värisokeutta” – sen kieltämistä, etteikö ihonvärillä olisi merkitystä ihmisten kokemusten kannalta ”rodullistetun” sosiaalisen hierarkian vuoksi. Vaikka sanoisimme, että meidän täytyy päästä eroon kaikista ”rotuun” liittyvistä termeistä, ei tämä poista rasismia, ja osoittaa lopulta valkoisten etuoikeutta äärimmäisillään (valkoisten etuoikeudesta ks. McIntosh 1990). Kuten yllä mainitaan, pidämme itse ”rotu”-termiä ongelmallisena, mutta emme kiellä monimuotoisuutta, erilaisuutta tai etnisten tai uskonnollisten ryhmien kamppailua ”valkoisen” vallan / hegemonisissa yhteiskunnissa (De Genova 2005, Delgado/Stefancic 2000, Hazard 2011, Lewis 2003, Roberts et al. 2008). Tarkoituksenamme on päästä yli ”ME-HE”-jaosta silti tunnustaen eroavaisuudet keskinäisen kunnioituksen ja inklusion hengessä. Lisäksi meidän tulee pitää mielessä, että joillakin termeillä on eri merkitys ”sisäpiirin” ja ”ulkopuolisten” käytössä.

Kun pääsemme yli ”ME-HE”-jaosta diskussissa, voimme alkaa ymmärtää yhteiskunnallista monimuotoisuutta, mutta ilman ”värisokeutta” (valkoihoisten etuoikeus, ks. McIntosh 1990) – sen kieltämistä, etteikö ihonvärillä olisi merkitystä ihmisten kokemusten kannalta ”rodullistetun” sosiaalisen hierarkian vuoksi. Rasismia siis esiintyy, vaikka eri ihmisrotuja ei ole olemassa tieteellisessä mielessä. On tärkeää korostaa, että termit ”rotu” ja ”rasismi”, vaikka ne ovatkin semanttisesti yhteydessä, eivät välttämättä sisälly toisiinsa. On toki naiivia olettaa, että ”rotu”-termin korvaaminen automaattisesti merkitsisi rasmin voittamista, mutta meidän tulee kuitenkin ottaa huomioon, että sanavalinnoilla on merkitystä ihmisten mielikuvien ja todellisuuden havainnoinnin suhteen. Nämä termit tulee tulkita moninaisesta näkökulmasta sosiaaliset, kulttuuriset, biologiset ja poliittis-ideologiset muuttujat huomioon

ottaen, jotka historia on määrittänyt lingvistiksi toimenpiteiksi ja syrjintäkäytännöiksi (Jackson and 1987 8, Reisigl/Wodak, 2005: 18; Goodman/Moses/Jones 2012). Vaikka ”rotu”-termi on dekonstruoitu biologisesta ja geneettisestä näkökulmasta sekä sosio-antropologisesta näkökulmasta (Hazard 2011 Reisigl/Wodak 2005), rasistisen syrjinnän ilmiö on kuitenkin yhä konkreettisesti olemassa. Kuten yllä mainitaan, pidämme itse ”rotu”-termiä ongelmallisena, mutta emme kiellä monimuotoisuutta, erilaisuutta tai etnisten tai uskonnollisten ryhmien kamppailua ”valkoisen” vallan / hegemonisissa yhteiskunnissa. (De Genova 2005, Delgado/Stefancic 2000, Hazard 2011, Lewis 2003, Roberts et al. 2008). Tarkoituksenamme on päästä yli ”ME-HE”-jaosta silti tunnustaen eroavaisuudet keskinäisen kunnioituksen ja inklusion hengessä. Lisäksi meidän tulee pitää mielessä, että joillakin termeillä on eri merkityksiä ”sisäpiirin” ja ”ulkopuolisen” näkökulmasta (Ks ruutu 1).

Yleisesti ottaen meidän tulee ottaa huomioon seuraava: ensinnäkin sosiolingvistinen dynamiikka, jossa tietyillä termeillä on sosiaalisesti ja historiallisesti muodostunutta merkitystä; toiseksi pragmalingvistinen ja etnopragmaattinen dynamiikka, jossa tietyn termin merkityksen muodostaa sen käyttö tietyssä kulttuurisessa asiayhteydessä ja konkreettisesti sosiaalisessa tilanteessa (Duranti 2007, 2009); kolmanneksi termin keskustelukontekstualisointi.

Tuomarit ja lainvalvontahenkilöstö ovat usein kohdanneet tämän herkän dialektiikan yleisen, tiettyjen loukkaavien sanojen merkityksen ja tällaisten sanojen käytön tietyssä tilanteessa eri merkityksellä. Toisin sanoen ammattilaisten, jotka työskentelevät rasismia ja muukalaisvihaa vastaan, on oltava tietoisia sosiokulttuurisesta asiayhteydestä, tilanteellisesta asiayhteydestä sekä keskusteluasiayhteydestä tietyn termin tai ilmaisun esiintymisessä (Dossou / Klein / Ravenda 2016:11).

Tällä tavoin, koska tutkimuksemme suoritetaan ”valkoisen vallan” alaisessa yhteiskunnassa muodostettujen lakien ja lainsäädännön kontekstissa, meidän tulee suhtautua kriittisesti tiettyjen termien käyttöön lakien ja diskurssin asiayhteydessä sekä kaikessa muussa ”valkoisen vallan” hallitsemassa julkisessa diskurssissa.³

2.2 JAETTU SANASTO

Alla oleva lista sisältää vain englannin- ja suomenkieliset termit. Lista ei kuitenkaan koske vain Iso-Britanniaa.

Yhteisiä vältettäviä termejä	selitys / vaihtoehtoinen ehdotus
rotu/ rodullinen (race/ racial)	Vältettävä kaikissa konteksteissa. On tieteellisesti todistettu, että biologisesti on olemassa vain yksi ihmisrotu (Hazard 2011). Termiä ”rotu” käytetään kuitenkin edelleen sosiaalisena rakenteena (mm. Machery/Faucher 2005), jonka tarkoituksena on tehdä eroa ja osoittaa valtaa alhaisempana pidettyä tai määriteltyä sosiaalista ryhmää kohtaan. Eri historiallisissa ja sosio-ekonomisissa konteksteissa hallitsevat sosiaaliset ryhmät pitävät tiettyjä ihmisryhmiä: erilaisina muista ryhmistä kansallisuuden, tiettyjen fyysisten piirteiden (kuten ihonväri, hiustenlaatu, kasvopiirteet), kulttuurisen taustan, uskonnon, uskomusten, kielen, alkuperän, etnisyyden, syntyperän, maahanmuuttajastatuksen tai muiden eroavaisuuksien johdosta, mikä johtaa rasismiin ja/tai muukalaisvihaan (määritelmän

³ Luettelo jostakin selkeimmistä arkaluontoisista termeistä ja ilmaisuista sekä ehdotuksia vaihtoehtoiselle terminologialle on sisällytetty KÄSIKIRJA KOULUTETTAVILLE -julkaisuun.

	laatinut Italian RADAR-neuvottelukunta).
musta/ valkoinen (black / white)	Tästä syystä ehdotamme, että termejä "rotu" ja "rodullinen" tulisi välttää/korvata. "Rodullinen" voidaan korvata termillä "rasistinen", jolloin ilmauksesta "rodullinen syrjintä" tulisi "rasistinen syrjintä", "roturikos" muuttuisi "rasistiseksi rikokseksi"; "rotuun perustuva motiivi" muuttuisi "rasistiseksi motiiviksi", "rotuprofilointi" muotoon "rasistinen profilointi". Muissa konteksteissa, joissa termin "rotu" tarkoitus ei ole tehdä eroa vaan kuvata kategoriaa, sitä tulisi edelleen välttää. Rasistinen syrjintä voidaan määrittää väärin oletuksiin tai eri ihmisrotujen havainnointiin perustuvaksi tai niiden motivoimaksi. Kriittisemmin ja innovatiivisemmin, ehdotamme rasistisen syrjinnän määrittämistä motivaation mukaan: • Kansallinen kuulumus/ jäsenyys -sukujuurten, alkuperän, kansallisuuden, lakinormien, maantieteellisen alkuperän, joskus havaittavien fyysisten piirteiden suhteen • etnis-kulttuurinen kuulumus/ jäsenyys -sukujuurten, alkuperän, uskonnon, uskomusten, kielen ja perinteiden suhteen • sosiaalinen kuulumus/ jäsenyys -socio-ekonominen tausta ja/tai maahanmuuttajastatus Isossa-Britanniassa nämä termit ovat laajalle levinneitä, muissa maissa tämä voi olla ristiriitaisempaa, riippuen vuorovaikutuskontekstista. Projektin sisäisiä tarkoituksia varten kiinnitämme huomiota termeihin "musta" ja "valkoinen" ja käytämme niitä sosiaalisten kategorioiden tunnistamiseen, tai ihmiset käyttävät näitä termejä itsensä tunnistautumiseen. Suomessa termejä "mustaihoinen" ja "valkoihoinen" voidaan käyttää, mutta se ei ole suositeltavaa.
ei-valkoinen (non-white)	"Ei-valkoinen (non-white)" viittaa valkoihoisten hegemoniaan ja siihen, että muut etnisyydet pyörivät sen ympärillä. Termi on erittäin ongelmallinen ja sitä tulisi välttää .
tumma/ tummaihoisen (coloured)	Termiä "tummaihoisen" ("värillinen", engl. "coloured") tulisi välttää kaikissa konteksteissa, sillä se on Am./Br. englanniksi erittäin loukkaava. Se hyväksytään vain Etelä-Afrikan englannissa viittaamaan tiettyyn ihmisryhmään⁴. Suomeksi vastaava termi "tummaihoisen" ei ole yhtä loukkaava mutta yleensä sitä kannattaa välttää useimmissa konteksteissa. Englanniksi usein käytettyjä termejä ovat BME (Black and Minority Ethnic) ja BAME (Black, Asian and Minority Ethnic) eli "musta tai vähemmistöön kuuluva etnisyys" sekä "musta, aasialainen sekä vähemmistöön kuuluva etnisyys". Englanniksi nämä termit hyväksytään yleisesti, vaikka lausuntojen mukaan⁵ tällainen terminologia on aina arkaluontoista ja jatkuvasti kehittyvää siihen pisteeseen asti, jossa "rotuterminologia ei pysy mukana". Suomeksi termiä "musta" ei yleensä tule käyttää. "Person of colour" – termiä käyttävät englanniksi jotkin ryhmät (esim. "Writers of Colour"⁶), kun taas toiset eivät halua sitä käyttää⁷. Tämä termi on useimmiten paras jättää ryhmän omaan käyttöön (ks. "sisäpiirin" ja "ulkopuolisten" kielenkäyttö).

⁴ <http://goo.gl/XGC5rC>; yksi haastateltavistamme Etelä-Afrikasta selostaa.

⁵ <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/may/22/black-asian-minority-ethnic-bame-bme-trevor-phillips-racial-minorities>

⁶ <http://mediadiversified.org/>

⁷ <http://www.npr.org/blogs/codeswitch/2014/11/07/362273449/why-we-have-so-many-terms-for-people-of-color> and <http://www.ohrc.on.ca/en/racial-discrimination-race-and-racism-fact-sheet> (viimeisin viittaa USA:an

	Termiä "näkyvät vähemmistöt" nähdään myös kriittisesti käytettävän (ibid.). Termiä "rodullistettu henkilö" tai "rodullistettu ryhmä" käytetään Amerikassa ⁸ ja enenevässä määrin Isossa-Britanniassa. Ero termien "musta" (black) ja "afrikkalaisamerikkalainen" (African-American) välillä saattaa myös olla kiinnostavaa tässä keskustelussa ⁹ , vaikka afrikkalaisamerikkalainen on amerikkalainen termi.
seka- / sekalainen (mixed race)	Termiä "sekarotuinen" ei suomeksi käytetä ihmisistä , eikä termiä "sekalainen" suositella käytettävän. Yleensä sanotaan " kansainvälinen " tai " monikansallinen etnisyy/alkuperä " eikä " Sekalainen etnisyy/alkuperä " ¹⁰ .
natiivi, alkuperäis- (indigenous)	suositellaan natiivi, alkuperäis- (engl. " native ")
maahanmuuttaja (immigrant)	suositellaan maahanmuuttaja ¹¹ (engl. " migrant ")
ulkomaalainen (foreigner)	"ulkomaalainen" ei itsessään ole loukkaava, mutta se saattaa olla loukkaava, jos sitä käytetään väärässä kontekstissa. On suositeltavaa käyttää tiettyä kansallisuutta, esim. puolalainen, pakistanilainen, jne. ulkomaalaisen sijaan , vaikka se olisi todella oleellista tai välttämätöntä määritellä.
laiton / luvaton maahanmuuttaja (illegal / clandestine / irregular (im)migrant)	YK:n suosittelemat termit ovat "laiton/luvaton maahanmuuttaja" (engl. "irregular migrant" tai "undocumented migrant") ¹² . YK:n säännöksistä huolimatta nykyisessä eurooppalaisessa kontekstissa, jossa vallitsee maahanmuuton rikollisuuteen ja terrorismiin yhdistävä jännite, termi "epäsäännöllinen" ei liity suoraan dokumenttien puutteeseen vaan se yhdistetään usein rikollisuuteen tai laittomaan toimintaan, joka lisää vaaran ja uhan tunnetta. Siksi suosittelemme " paperiton " tai " dokumentoimaton " maahanmuuttaja -termin käyttöä (engl. " undocumented ") (see Nicholas De Genova 2002, 2005).

BOX 1

⁸ <http://www.ohrc.on.ca/en/racial-discrimination-race-and-racism-fact-sheet>

⁹ <http://www.blackstudies.org.uk/conference-and-events/blackness-in-britain-2015/>

¹⁰ Ks. <http://www.mix-d.org>, muiden lähteiden muassa. Saksassa väittely "sekahäät" ja "sekaperhe" -termeistä johti niiden muotoiluun "**kahden kansallisuuden väliset häät**" ja "**kaksikansallinen/ monikansallinen perhe**" <http://www.verband-binationaler.de>.

¹¹ Ks. <http://picum.org/picum.org>. Italiassa käydyssä keskustelussa ilmaisua "**kansainvälinen läsnäolo**" käytetään yhä enemmän (engl. "**international presences**") (Pizza/Ravenda eds. 2012).

¹² <http://picum.org/picum.org>

3 YLEISET TULOKSET

3.1 KIELENKÄYTTÖ LAKI- JA TUOMIOTEKSTEISSÄ¹³

Vertailu kielenkäytöstä laki- ja tuomioteksteistä projektimaissa on saatavilla englanniksi englanninkielisessä versiossa.

3.2 VÄITTELYT SYRJINTÄÄN, RASISMIIN JA MUUKALAISVIHAAN LIITTYEN¹⁴

Kuvaus syrjintään, rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvistä väittelyistä on saatavilla englanninkielisessä versiossa.

3.3 HAASTATTELUT RASISMIA KOKENEIDEN IHMISTEN KANSSA¹⁵

Vihariskosten uhrien haastatteluiden kuvaus on saatavilla englanninkielisessä versiossa.

¹³ Based on RADAR: Laws and Judgments Analysis (Project Report) by Enrico Caniglia and Gabriella B. Klein (see in: http://Inx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FLAWS_and_JUDGMENTS)

¹⁴ RADAR Debates Analysis (Project Report) by Anna Szczepaniak-Kozak (see in: <http://Inx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?curdirpath=%2FDEBATES&cidReq=RAD01>)

¹⁵ RADAR Interview Analysis (Project Report) by Katerina Strani and Eloisa Monteoliva

4 ERILAISTEN VIESTINTÄKÄYTÄNTÖJEN ANALYYSIT

4.1 ESIMERKKIANALYYSIT

RADAR-projektin tiimi keräsi ja analysoi viestintämateriaalia liittyen rasismiin ja muukalaisvihaan, jotka olivat peräisin sanomalehdistä, mainoksista, propagandasta, TV-lähetyksistä ja sosiaalisesta mediasta. Tavoitteena oli tunnistaa ja ymmärtää vihan motivoimia ja vihaa tuottavia viestintäkäytäntöjä tekniikoiden, menetelmien ja strategioiden suhteen, jotka välittivät verbaalisia, paraverbaalisia, ei-verbaalisia ja visuaalisia viestejä sekä kirjallisissa että puhutuissa diskursseissa ja vuorovaikutustilanteissa.

Yhteensä 60 tapaustutkimusta tehtiin kussakin partnerimaassa eli Suomessa, Kreikassa, Italiassa, Hollannissa, Puolassa ja Yhdistyneessä Kuningaskunnassa:

1. 20 sanomalehtiartikkelia
2. 20 mainoskuva
3. ja/tai kuvia muista konteksteista (propaganda-kuvia)
4. 5 mainosvideota
5. 5 muuta videota
6. 5 keskusteluohjelmaa
7. 5 sosiaalisen median viestiketjua

4.2 KIRJALLISET TEKSTIT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FWRITTEN_TEXTS

- Suomessa: Sanomalehtiartikkelien analyysit FI/13
- Kreikassa: Sanomalehtiartikkelien analyysit GR/19
- Italiassa: Sanomalehtiartikkelien analyysit IT/10
- Hollannissa: Sanomalehtiartikkelien analyysit NL/3
- Puolassa: Sanomalehtiartikkelien analyysit PL/1
- Iso-Britanniassa: Sanomalehtiartikkelien analyysit UK/2

4.3 MAINOSKUVAT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FADVERTISEMENT_PICTURES

- Suomessa: Mainoskuvien analyysi FI/10
- Kreikassa: Mainoskuvien analyysi GR/1
- Italiassa: Mainoskuvien analyysi IT/18

- Hollannissa: Mainoskuvien analyysi NL/5
- Puolassa: Mainoskuvien analyysi PL/1
- Iso-Britanniassa: Mainoskuvien analyysi UK/3

4.4 MUUT KUVAT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FPICTURES

- Suomessa: Kuva-analyysi FI/3
- Kreikassa: Kuva-analyysi GR/12
- Italiassa: Kuva-analyysi IT/5
- Hollannissa: Kuva-analyysi NL/8
- Puolassa: Kuva-analyysi PL/9
- Iso-Britanniassa: Kuva-analyysi UK/13

4.5 MAINOSVIDEOT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FADVERTISEMENT_VIDEOS

- Suomessa: Mainosvideoiden analyysi FI/3
- Kreikassa: Mainosvideoiden analyysi GR/2
- Italiassa: Mainosvideoiden analyysi IT/1
- Hollannissa: Mainosvideoiden analyysi NL/1
- Puolassa: Mainosvideoiden analyysi PL/1
- Iso-Britanniassa: Mainosvideoiden analyysi UK/4

4.6 MUUT VIDEOT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FVIDEOS

- Suomessa: Videoanalyysi FI/1
- Kreikassa: Videoanalyysi GR/9
- Italiassa: Videoanalyysi IT/1
- Hollannissa: Videoanalyysi NL/1
- Puolassa: Videoanalyysi PL/4
- Iso-Britanniassa: Videoanalyysi UK/1

4.7 KESKUSTELUOHJELMAT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FTALK_SHOWS

- Suomessa: Keskusteluohjelmien analyysi FI/1
- Kreikassa: Keskusteluohjelmien analyysi GR/5
- Italiassa: Keskusteluohjelmien analyysi IT/5
- Hollannissa: Keskusteluohjelmien analyysi NL/2
- Puolassa: Keskusteluohjelmien analyysi PL/3
- Iso-Britanniassa: Keskusteluohjelmien analyysi UK/4

4.8 SOSIAALISEN MEDIAN VIESTIKETJUT

http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/main/document/document.php?cidReq=RAD01&curdirpath=%2FCOMMUNICATION_PRACTICES%2FPOSTS

- Suomessa: Viestiketjun analyysi FI/4
- Kreikassa: Viestiketjun analyysi GR/5
- Italiassa: Viestiketjun analyysi IT/1
- Hollannissa: Viestiketjun analyysi NL/5
- Puolassa: Viestiketjun analyysi PL/2
- Iso-Britanniassa: Viestiketjun analyysi UK/1

5 RASISMIN JA MUUKALAISVIHAN VIESTINTÄPROSESSIT

Tässä osiossa selitämme useita rasismiin ja muukalaisvihaan suuntautuneita (vihan motivoimia tai vihaa tuottavia) viestintäprosesseja, jotka ovat peräisin edellisessä kappaleessa mainittujen viestintäkäytäntöjen analyysistä.

Tunnistimme seuraavat 25 vihaan suuntautuvaa viestintäprosessia (lista ei ole kattava):

1. Animalisaatio	14. Militarisaatio
2. Banalisaatio	15. Nationalisaatio
3. Kriminalisaatio	16. Patronisaatio
4. Dehumanisaatio	17. Fysiognomisaatio
5. Demonisaatio	18. Polarisaatio
6. Halventaminen	19. Rodullistaminen
7. Etnisaatio	20. Reifikaatio
8. Sulkeminen kansalaisuuden
ulkopuolelle	21. Uskonnollistaminen
9. Nöyryytys	22. Pilkkaaminen
10. Infantilisaatio	23. Sensationalismi
11. Pelottelu	24. Seksualisaatio
12. Vähättely	25. Uhriksi joutuminen
13. Missionisaatio	

Kussakin eri viestintäprosessissa voimme erottaa **tekniikan, menetelmän ja strategian** (perustuen Keskusteluanalyysissä [Conversation Analysis] tehtyyn erotteluun; ks. Klein 2006: 225-226 e 343). Nämä ehdot voidaan myös siirtää laajempaan viestintäaktiiviteettiin, joka korostaa saman viestintäkohteen eri ominaisuuksia. Tekniikka keskittyy viestijän tekemän viestimisen toteuttamiseen (esim. sanojen, lauseen, kuvan, äänensävyyn, eleen, symbolin jne. kautta); menetelmän määritelmä korostaa tekniikan toteutusta ja sen kontekstuaalista kehitystä (miten, missä ja milloin tekniikkaa käytetään); termi strategia korostaa tietyn viestinnän tarkoituksen saavuttamista (miksi tekniikkaa käytetään).

Seuraavassa ehdotamme 25 tunnistettua vihaan suuntautunutta viestintäprosessia ja niiden analyysit. Nämä prosessit ovat joskus päällekkäisiä ja jokin tapaus voi kuulua useaan kategoriaan. Käytämme siis joskus samoja esimerkkejä eri viestintäprosessien havainnollistamiseen.

Keskitymme yksinomaan rasistiseen viestintään, mutta samoja viestintäprosesseja voidaan myös käyttää muihin syrjinnän ulottuvuuksiin, jotka liittyvät mm. seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoleen, ikään, jne.

1. Animalisaatio

Tekniikka: ihmisen yhdistäminen apinaan

Menetelmä: kuva ranskalaisesta poliitikosta (Toubira) ja sen liittäminen apinavauvan kuvaan

Strategia: aloittaa halvennusprosessin

Esimerkki:

2. Banalisaatio

Tekniikka: maahanmuuton ja rasismien trivialisointi tietyn ryhmän – maahanmuuttajien – henkilökohtaisten piirteiden perusteella – “ha la fortuna <<FAST: di non doversi truccare come noi che siamo>>” “hänellä on onnea, koska hänen ei tarvitse käyttää meikkiä”

Menetelmä: vasta-argumentointi keskusteluohjelmassa, lause sanotaan nopeaan tahtiin

Strategia: “toisen” alistamisprosessin aloittaminen

Esimerkki: Italialaisesta keskusteluohjelmasta

3. Kriminalisaatio

Tekniikka: satunnainen kansallisuuden ja rikollisuuden yhdistäminen "baarissa huumeita asiakkaille: albanialainen luvaton maahanmuuttaja karkotetaan"

Menetelmä: raportoitu uutisartikkelin otsikossa

Strategia: luoda julkista mielipidettä vaarallisista maahanmuuttajista

Esimerkki: Italialaisesta sanomalehdestä

The screenshot shows the website emmelle.it with a navigation bar and a news article. The article title is "Al bar con droga per i clienti, denunciato un clandestino albanese". The text describes a case in Teramo where a man was caught selling drugs in a bar. The article is dated 26 ottobre 2015. At the bottom, there is a cookie consent banner in Italian.

www.emmelle.it
perchè ragionato è meglio

UNO FRA TANTI?
NO. UNO DI UNITE

Prima Pagina Sport Territorio Questa settimana è andata così Emmelle Comunicazione

Cronaca Economia Politica Scienze Spettacolo

Ti trovi in: Notizie Abruzzo » Notizie Cronaca » Al bar con droga per i clienti, denunciato un clandestino albanese

Invia | Stampa | RSS | Tweet | 0 | Share | 0

Cronaca »

Al bar con droga per i clienti, denunciato un clandestino albanese

Al vaglio dei carabinieri la lista dei clienti ricostruita dal cellulare sequestrato. Alloggiava in un appartamento locato in nero
26 ottobre 2015

Teramo - Teramo

TERAMO - Si era presentato all'appuntamento con i clienti in un bar di Sant'Egidio alla Vibrata portando con sé 12 confezioni di cocaina pari a circa un grammo ciascuna. Per dimostrare il profilo di "onesto" spacciatore si era portato anche un bilancino di precisione per ripesare la dose prenotata. Peccato però che il pusher, un albanese clandestino di 20 anni, non sapesse che fra i clienti del bar c'erano anche i carabinieri della locale stazione in borghese che sapevano dell'attività dell'uomo e del suo ritrovo. Così lo spacciatore extracomunitario è stato accerchiato nel fuggi fuggi dei clienti, bloccato e perquisito. Nonostante la flagranza, lo spacciatore è stato denunciato per spaccio di sostanze stupefacenti e clandestinità in Italia. In caserma, il cellulare dell'albanese continuava a ricevere sms di prenotazione degli stupefacenti. Per questo, il telefonino gli è stato sequestrato per verificare a chi fosse intestato e per avere i tabulati telefonici tesi alla verifica della eventuale lista clienti. Quando poi i carabinieri sono andati a casa sua, hanno scoperto che condivideva l'appartamento con un connazionale (anche lui clandestino e per

za cookies di profilazione di terze parti in linea con le preferenze manifestate dall'utente nell'ambito della navigazione del sito. Per ulteriori informazioni e per dare il consenso a tutti

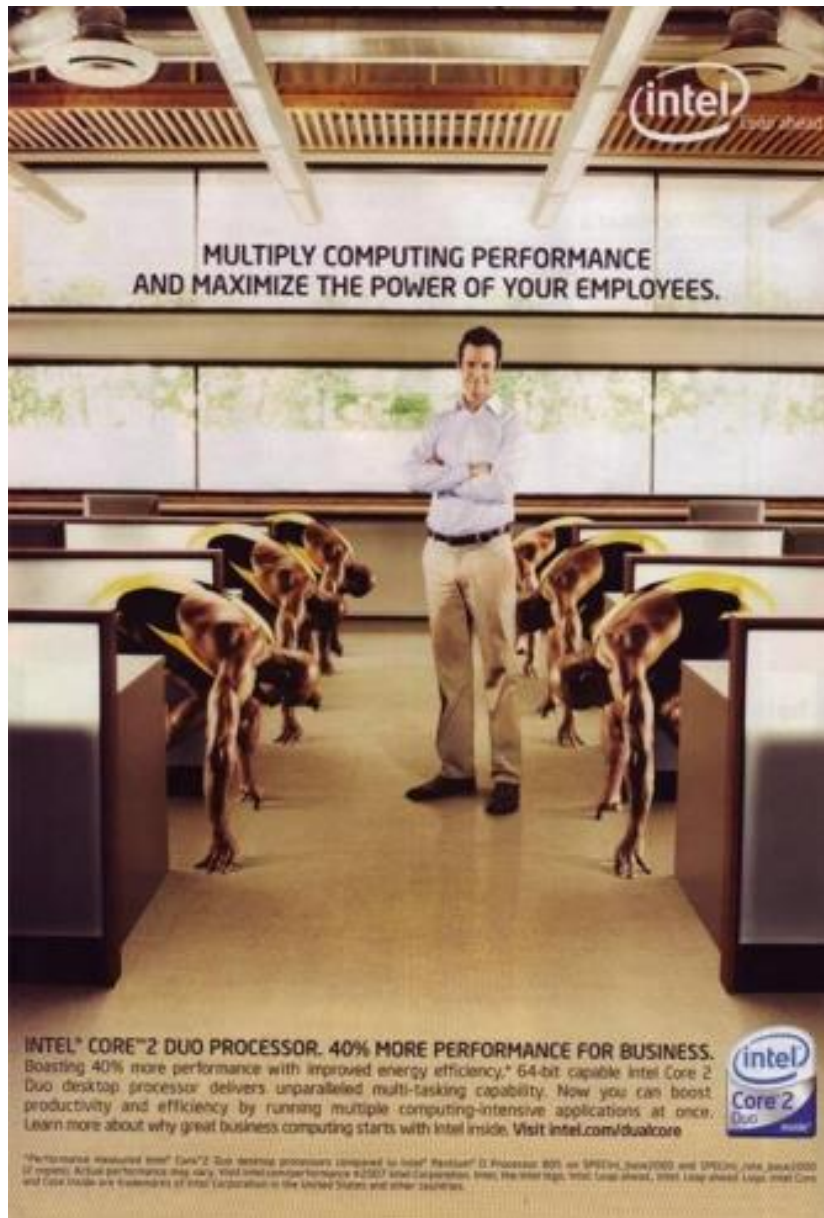
4. Dehumanisaatio

Tekniikka: mustan ja valkoisen vastakkainasettelu, "herra ja isäntä". Tässä esimerkissä mustaihoiset miehet edustavat koneita, jotka edistävät tietojenkäsittelysuoritusta: "Multiply computing performance and maximize the power of your employees" (Moninkertaista tietojenkäsittelykykyä ja maksimoi työntekijöidesi voima)

Menetelmä: mustaihoisten esittäminen identtisinä, ilman inhimillisiä ominaisuuksia, koneina, jotka ovat keskittyneet yhteen asiaan: herransa palvelemiseen.

Strategia: "mustien" työntekijöiden dehumanisaatio, josta välittyy ajatus siitä, että he sopivat vain fyysiseen työhön, mutta tarvitsevat "valkoista" miestä yrityksen johdossa

Esimerkki: mainoskuva Iso-Britanniassa

5. Demonisaatio

Tekniikka: "viidennes maassamme asuvista, joilla on meidän passimme, mutta jotka vihaavat meitä".

Menetelmä: Nigel Farage syyttää monikulttuurisuutta Pariisin terrorismista ja yllyttää pelkoa ja vihaa demokratiaa uhkaavia kohtaan.

Strategia: luoda julkista mielipidettä ja pelon ja vaaran tunnetta suhteessa maahanmuuttajiin ja pakolaisiin

Esimerkki: Iso-Britanniassa esitetty video

http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/article11332680.ece#oid=FwcDhvcjqbUPrwRIfs_Ep5E_kmEaObXc

6. Halventaminen

Tekniikka: deterministisen suhteen esittäminen jonkun kyvyn ja tietyn etnisen ryhmän välillä “jotkut ovat **syntyneet** tanssimaan, toiset myymään asuntoja”

Menetelmä: mainoskuva jakaa jyrkästi ihmiset kahteen eri maailmaan, tanssijoihin ja kiinteistömyyjiin, jota havainnollistaa viiva kuvan keskellä

Strategia: vähentää ihmisten yksilöllisyyttä yleistämällä etno-kulttuuristen tai kansallisen taustan perusteella

Esimerkki: mainoskuva Iso-Britanniassa

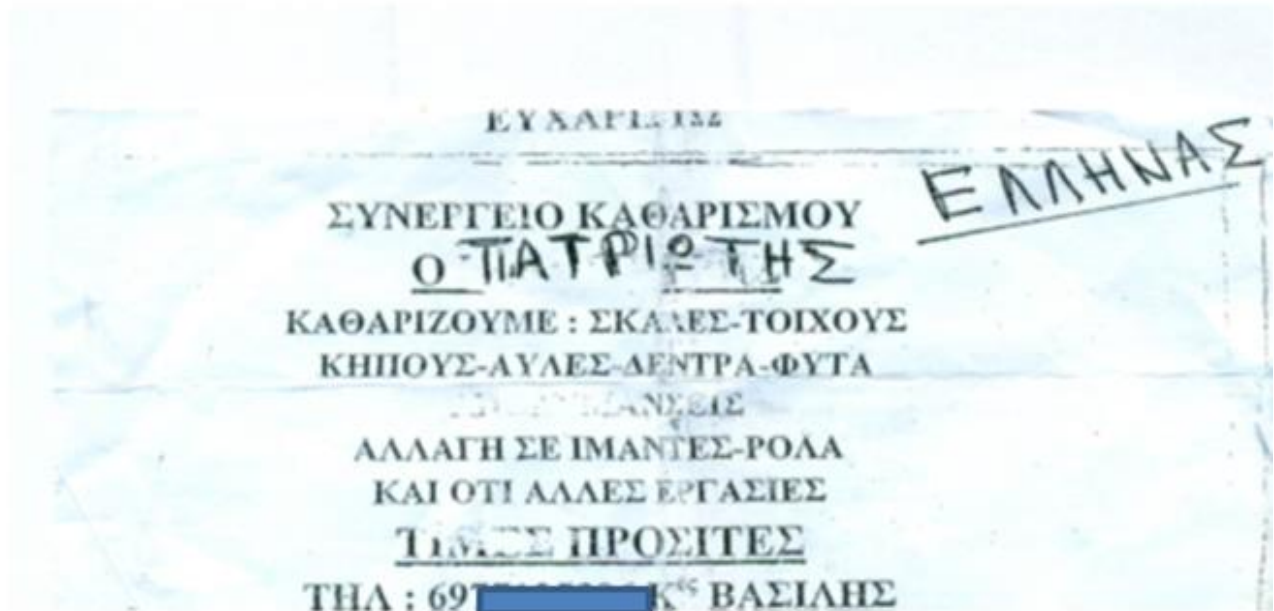
7. Etnisaatio

Tekniikka: kreikkalaisten identiteetti vs. maahanmuuttajien identiteetti "The Patriot" (patriotti)

Menetelmä: puhdistus- ja huoltopalvelun brändin nimi on "The Patriot", ja se on käsinkirjoitettu aivan kuin se olisi muuttanut, ja sen sivulla on myös sana "kreikkalainen" käsin kirjoitettuna ja alleviivattuna

Strategia: priorisoida kreikkalaiset ammattilaiset maahanmuuttajien suhteen työpaikanhaussa

Esimerkki: kreikkalaisesta mainoskuvasta

8. Sulkeminen kansalaisuuden ulkopuolelle

Tekniikka: "viidennes maassamme asuvista, joilla on meidän passimme, mutta jotka vihaavat meitä".

Menetelmä: Nigel Farage syyttää monikulttuurisuutta Pariisin terrorismista ja yllyttää pelkoa ja vihaa demokratiaa uhkaavia kohtaan.

Strategia: luoda julkista mielipidettä ja pelon ja vaaran tunnetta suhteessa maahanmuuttajiin ja pakolaisiin

Esimerkki: Iso-Britanniassa esitetty video

http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/article11332680.ece#oid=FwcDhvcjqbUPrwRIfs_Ep5E_kmEaObXc

9. Nöyryytys

Tekniikka: murtovarkainen kuvaaminen kansallisuuden perusteella (liettualaiset) “Litouwers op A1 aangehouden voor woninginbraak Apeldoorn” (Liettualaiset pidätetty murtovarkaudesta A1-tien lähellä Apeldoornissa)

Menetelmä: uutisotsikko

Strategia: luoda julkista mielikuvaa stereotyyppien tietyn ihmisryhmän välillä, esim. murtovarkaat, jotka ovat kotoisin tietyistä maista

Esimerkki: hollantilainen sanomalehti

Litouwers op A1 aangehouden voor woninginbraak Apeldoorn

17 maart 2015 | Laatste update: 17 maart, 12:10

1

REAGEER (2)

dimì qualcosa

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

13

10. Infantilisaatio

Tekniikka: esittäminen uhrina – “säälä, että rukoilu ei valkaise ihoa”.

Menetelmä: kuva katolisesta uutislehdestä, jossa puhutaan rukousten voimasta – siinä näytetään tummaihoisen lapsi ruokailuasennossa, jossa on monia katolisten rituaalien noudattamiseen rohkaisevia tekstejä

Strategia: näyttää tummaihoiset ihmiset köyhinä ja ihonvärinsä uhreina ja siten alempiarvoisina

Esimerkki: puolalainen mainoskuva

bibsy.pl 100 obrazków na miesiąc

NIEDZIELA

XXXII zwykła
9 listopada 2008 r.

Bogu na chwałę

Nierozsądne wzięły lampy, ale nie wzięły z sobą oliwy.
Roztropne zaś razem z lampamiabrały również oliwę
w naczyniach (Mt 25, 3–4)

Lampa bez oliwy jest ciemna.
Człowiek bez modlitwy też.

Mt 25, 1–13

Ulotka rozdawana przez pewien
Kościół w 2008 roku.

Szkoda, że modlitwa nie rozjaśnia także skóry – dowiedziały się
dzieci z rozdawanej w poznańskich kościołach ulotki „Małego
Gościa Niedzielnego”. Obrazek ilustrujący taką życiową mądrość
przedstawia wyglądające przez okno, czarnoskóre dziecko.

11. Pelottelu

Tekniikka: "Non venite più in Italia, non c'è lavoro né futuro" (älä tule enää Italiaan, täällä ei enää tulevaisuudessa löydy työtä)

Menetelmä: oikeiston propagandavideo käyttäen eri alkuperää olevia Italiassa asuvia maahanmuuttajia

Strategia: luoda maahanmuuttajissa pelon ja lannistumisen tunteita Italiaan muutosta

Esimerkki: italialainen video

12. Vähättely

Tekniikka: rasismista syyttämisen vähättely, “questo non ha Nulla a che fare col razzismo” (tällä ei ole mitään tekemistä rasismien kanssa)

Menetelmä: keskusteluohjelmassa syytetään oikeiston poliitikkoa, joka liikuttaa käsiään ja pudistaa päätään kiihtyneenä, artikuloiden sanat voimakkaasti (#LIIKUTTAÄ KÄSIÄÄN JA PUDISTAA PÄÄTÄÄN <<ARTIKULOI: questo non ha Nulla a che fare col razzismo>> perché c'è un conge- ci posso dire che devo contenere l'immigrazione\ *); tätä vahvistaa myös laskeva intonaatio lauseen lopussa ja sitä seuraava tauko

Strategia: oikeuttaa puolueensa mielipide siitä, että maahanmuuttoa tulee hillitä

Esimerkki: italialainen keskusteluohjelma

13. Missionisaatio

Tekniikka: esittäminen uhrina – “säälä, että rukoilu ei valkaise ihoa”.

Menetelmä: kuva katolisesta uutislehdestä, jossa puhutaan rukousten voimasta – siinä näytetään tummaihoisen lapsi ruokoiluasennossa, jossa on monia katolisten rituaalien noudattamiseen rohkaisevia tekstejä

Strategia: näyttää tummaihoiset ihmiset köyhinä ja ihonvärinsä uhreina ja siten alempiarvoisina

Esimerkki: puolalainen mainoskuva

bibsy.pl 100 stronów za minutę

NIEDZIELA

XXXII zwykła
9 listopada 2008 r.

Bogu na chwałę

Nierozsądne wzięły lampy, ale nie wzięły z sobą oliwy.
Roztropne zaś razem z lampami zabrały również oliwę
w naczyniach (Mt 25, 3–4)

SZKODA, ŻE MODLITWA NIE
ROZJAŚNIA TAKŻE SKÓRY

Lampa bez oliwy jest ciemna.
Człowiek bez modlitwy też.

Mt 25, 1–13

**Ulotka rozdawana przez pewien
Kościół w 2008 roku.**

Szkoda, że modlitwa nie rozjaśnia także skóry – dowiedziały się
dzieci z rozdawanej w poznańskich kościołach ulotki „Małego
Gościa Niedzielnego”. Obrazek ilustrujący taką życiową mądrość
przedstawia wyglądające przez okno, czarnoskóre dziecko.

14. Militarisaatio

Tekniikka: sotilas, joka käyttää tyypilliseen muslimiasuun pukeutunutta naista puolalaisia sotilaita vastaan, joka puolustaa naista ja lasta

Menetelmä: puolalaisten ja muslimien "sotataktiikoiden" erojen visualisaatio propagandakuvassa, jota käytettiin sosiaalisissa verkostoissa

Strategia: laukaista pelkoa muslimeita kohtaan, jotka esitetään terroristeina

Esimerkki: puolalainen kuva sosiaalisessa mediassa, Facebook-profiili "Stop islamizacji Europy" (Lopeta Euroopan islamisaatio)

<https://www.facebook.com/Stop-islamizacji-Europy-191777667634248/?fref=photo>

15. Nationalisaatio

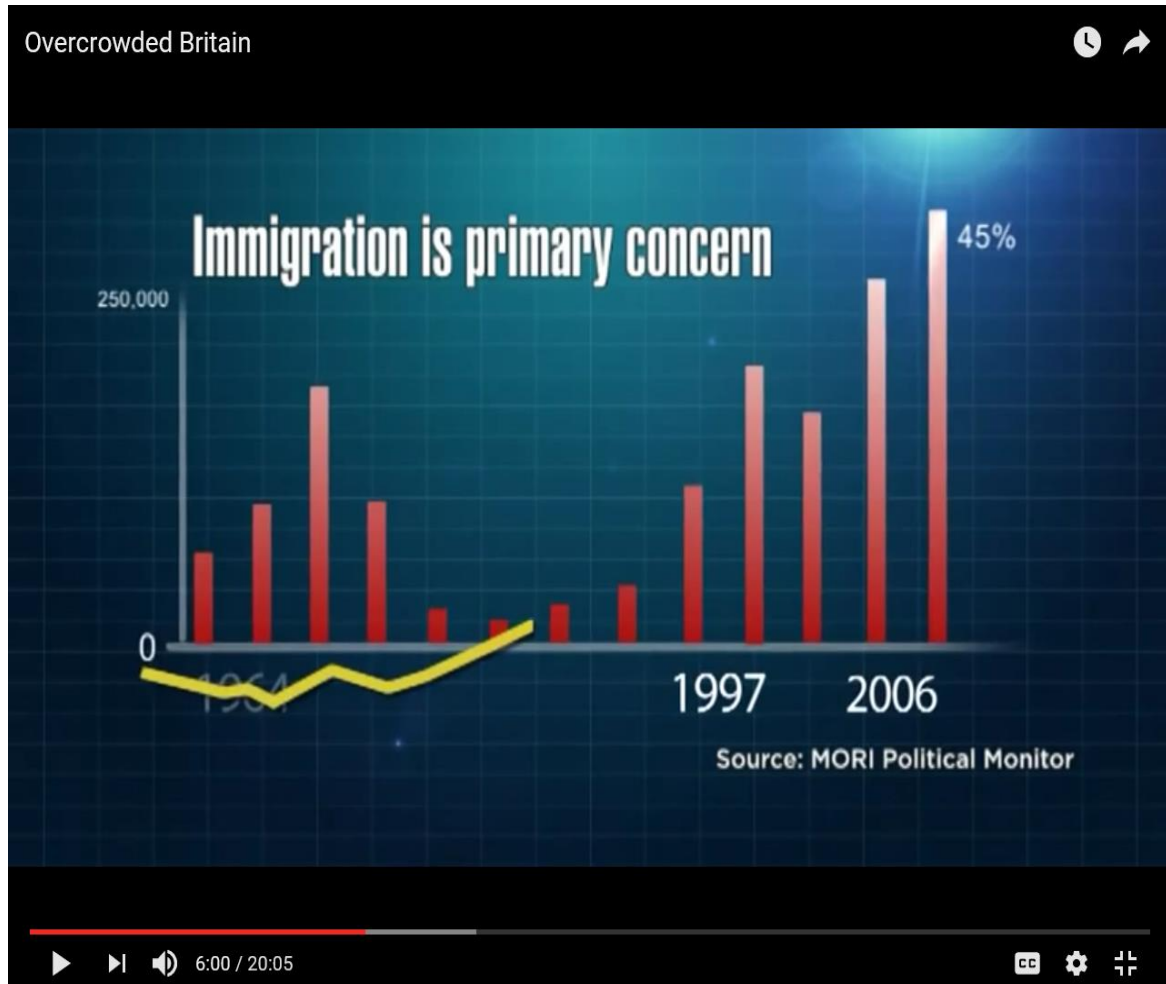
Tekniikka: "Liian täyttä Iso-Britanniassa":

Menetelmä: videohaastattelun otsikko maahanmuuton tason nostamisesta Iso-Britanniassa

Strategia: luoda julkisessa mielipiteessä pelon ja vaaran tunnetta maahanmuuttajiin ja pakolaisiin liittyen

Esimerkki: video Iso-Britanniasta

<https://www.youtube.com/watch?v=4ayA0neqzRs>

16. Patronisaatio

Tekniikka: nainen, jolla on ylikorostetut afrikkalaiset piirteet, joka on pukeutunut työpukuun ja seisoo miesmuusikon takana, jolla on ”tyypilliset” eurooppalaiset piirteet. Nainen katselee miestä ihailevasti.

Menetelmä: kuva mainostaa suklaamuseota

Strategia: ”mustan” naisen alistamisprosessi

Esimerkki: kreikkalainen mainoskuva

17. Fysiognomisaatio

Tekniikka: systemaattisesti tiettyjen fyysisten piirteiden yhdistäminen tiettyihin ihmisryhmiin
"scamorze di razza" (eri "rotujen" juusto)

Menetelmä: väite mainoskuvassa

Strategia: erotella ihmiset ihonvärin perusteella

Esimerkki: italialainen mainoskuva

18. Polarisaatio

Tekniikka: kahteen vastakkaiseen ryhmään jakaminen (italialaiset vs pakolaiset)

Menetelmä: sosiaalisen median viestit

Strategia: me/he -vastakkainasettelun luominen kulttuuriin, uskontoon tai sosiaaliseen ryhmään perustuen, esim. maahanmuuttajia ja pakolaisia vastaan

Esimerkki: viestit italialaisessa sosiaalisessa verkostossa

The screenshot shows a Facebook post from a user whose profile picture and name are redacted with a green box. The post is dated '15 maggio alle ore 11.48' and has been edited. The text of the post is: 'Solidarietà europea; finalmente! Ora anche navi francesi, inglesi e presto di altri Paesi Fratelli, uniti a noi da indissolubili vincoli di solidarietà, scaricano profughi, migranti, o come si vuol chiamarli, sulle nostre spiagge. Finito il lavoro, con discrezione e rispetto esemplari, se ne vanno, per non privarci del privilegio di prenderci cura di loro.'

Below the post, it says 'Piace a [redacted] e altre 22 persone.' There is a link to 'Visualizza un altro commento'.

The comments section shows four comments, all from users with redacted names:

- Comment 1: 'Dalla padella alla brace.' (15 maggio alle ore 12.17 - 1 like)
- Comment 2: 'mandiamoli a farsi f.....!!!!!!' (15 maggio alle ore 12.48 - 1 like)
- Comment 3: 'Gli sbrchi ad Alfano parevano così scarsi che ha chiesto aiuto! E infatti...Roba da matti, anzi da idioti!' (15 maggio alle ore 15.05 - 2 likes)
- Comment 4: 'Udite udite! Oggi la Palombelli ha confermato che in breve l'Europa sarà nuovamente dominata dagli arabi. Che fosse in vena di scherzi?' (15 maggio alle ore 16.05 - 2 likes)

19. Rodullistaminen

Tekniikka: systemaattisesti tiettyjen fyysisten piirteiden yhdistäminen tiettyihin ihmisryhmiin
"scamorze di razza" (eri "rotujen" juusto)

Menetelmä: väite mainoskuvassa

Strategia: erotella ihmiset ihonvärin perusteella

Esimerkki: italialainen mainoskuva

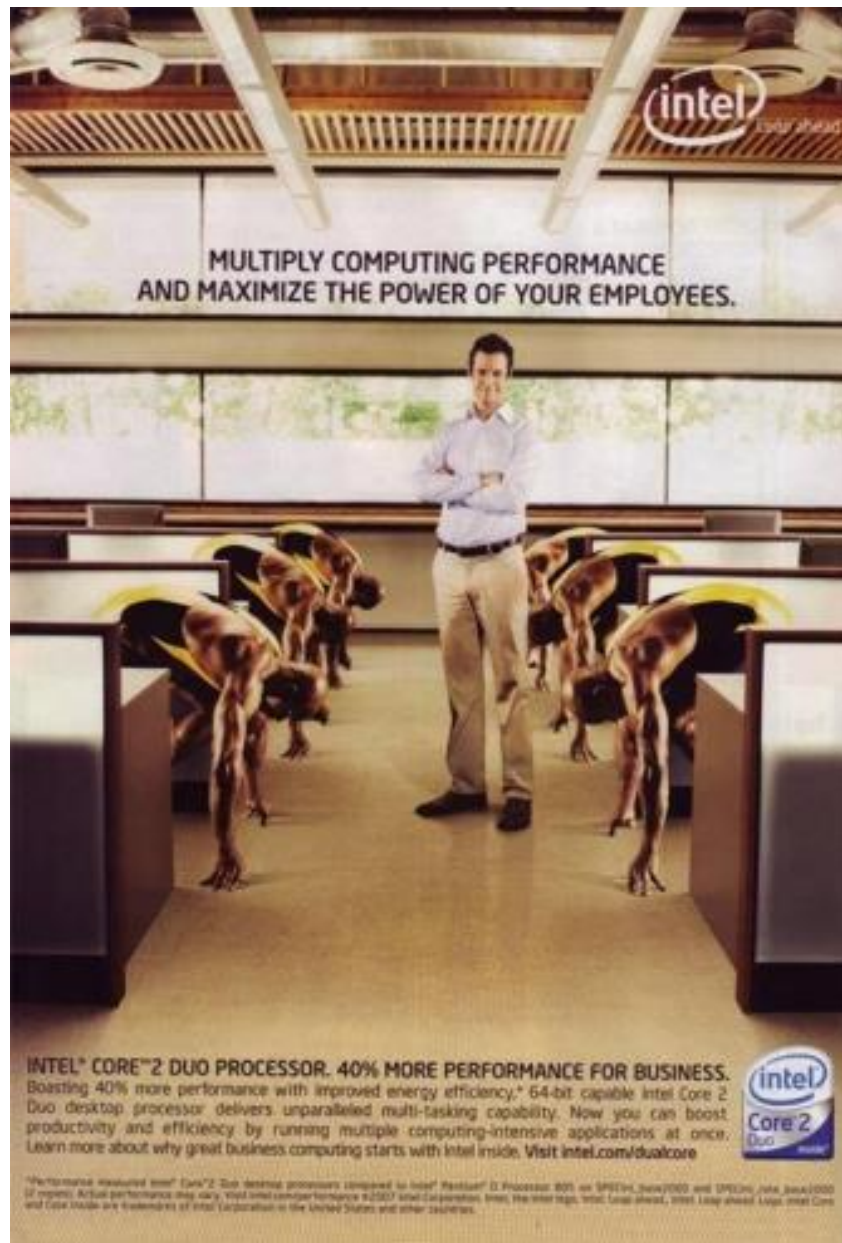
20. Reifikaatio

Tekniikka: mustan ja valkoisen vastakkainasettelu; tässä esimerkissä mustaihoiset miehet edustavat koneita, jotka edistävät tietojenkäsittelysuoritusta: "Multiply computing performance and maximize the power of your employees" (Moninkertaista tietojenkäsittelykykyä ja maksimoi työntekijöidesi voima)

Menetelmä: mustaihoisten esittäminen identtisinä, ilman inhimillisiä ominaisuuksia, koneina, jotka ovat keskittyneet yhteen asiaan: herransa palvelemiseen.

Strategia: "mustien" työntekijöiden esineellistäminen, josta välittyy ajatus siitä, että he sopivat vain fyysiseen työhön, mutta tarvitsevat "valkoista" miestä yrityksen johdossa

Esimerkki: mainoskuva Iso-Britanniasta

21. Uskonnollistaminen

Tekniikka: terrorismin identifiointi islaminuskon kanssa "tupakointi tappaa, mutta islam on vaarallisempaa"

Menetelmä: propagandakuva, jossa näytetään palaneita ruumiita ja sairaanhoitohenkilöstöä kävelemässä ruumiiden seassa – ei islamin symbolia, vain kuvateksti viittaa islamiin

Strategia: luoda julkisessa mielipiteessä vaaran ja pelon tunnetta islaminuskon suhteen

Esimerkki: hollantilainen kuva

22. Pilkkaaminen

Tekniikka: jonkun pilkkaaminen tiettyjen piirteiden perusteella "ha la fOrtuna <<FAST: di non doversi truccare come noi che siamo>>" (hänellä on onnea, koska hänen ei tarvitse käyttää meikkiä)

Menetelmä: vasta-argumentointi keskusteluohjelmassa, lause sanotaan nopeaan tahtiin

Strategia: "toisen" alistamisprosessin aloittaminen

Esimerkki: Italialaisesta keskusteluohjelmasta

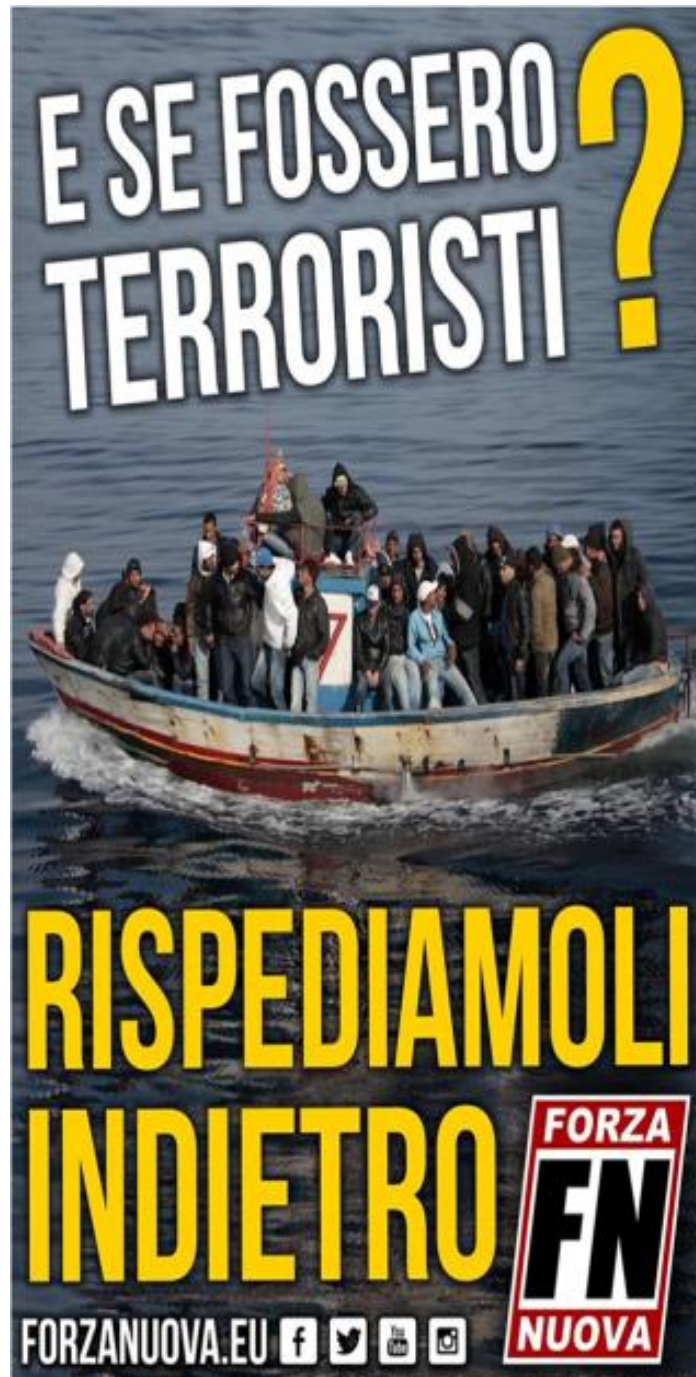
23. Sensationalisaatio

Tekniikka: kuva laivasta täynnä nuoria miehiä, jotka esitellään tekstillä “entä jos he olisivat terroristeja?”

Menetelmä: muodostettu kysymykseksi äärioikeiston propagandakuvassa

Strategia: luoda uutisia ilman todisteita

Esimerkki: italialaisesta propagandakuvasta

24. Seksualisaatio

Tekniikka: mustan/miehen ja valkoisen/naisen vastakkainasettelu; seksuaalisuutta kuvataan eläinten välityksellä, johon liittyy kuvaus: "Musta yllätys. Kun kokeilet sitä, haluat lisää"

Menetelmä: kreikkalaisessa mainoksessa musta kukko esitetään aggressiivisena tai seksuaalisesti intohimoisena, ja valkoinen ankka välttelee tätä. Kontaktin syntyessä tämä kuitenkin haluaa lisää.

Strategia: mustan maskuliinisuuden objektifiointi idealla eläimellisestä seksuaalisuudesta

Esimerkki: kreikkalainen mainosvideo

<https://www.youtube.com/watch?v=w68hkz0Qnb0>

25. Uhriksi joutuminen

Tekniikka: esittäminen uhrina – “säälä, että rukoilu ei valkaise ihoa”.

Menetelmä: kuva katolisesta uutislehdestä, jossa puhutaan rukousten voimasta – siinä näytetään tummaihoisen lapsi ruokoiluasennossa, jossa on monia katolisten rituaalien noudattamiseen rohkaisevia tekstejä

Strategia: näyttää tummaihoiset ihmiset köyhinä ja ihonvärinsä uhreina ja siten alempiarvoisina

Esimerkki: puolalainen mainoskuva

bibsy.pl 100 stronów za miesiąc

NIEDZIELA
XXXII zwykła
9 listopada 2008 r.
Bogu na chwałę

Nierozsądne wzięły lampy, ale nie wzięły z sobą oliwy.
Roztropne zaś razem z lampamiabrały również oliwę
w naczyniach (Mt 25, 3–4)

SZKODA, ŻE MODLITWA NIE
ROZJAŚNIA TAKŻE SKÓRY

Lampa bez oliwy jest ciemna.
Człowiek bez modlitwy też.

Mt 25, 1–13

WYCIĄG

**Ulotka rozdawana przez pewien
Kościół w 2008 roku.**

Szkoda, że modlitwa nie rozjaśnia także skóry – dowiedziały się
dzieci z rozdawanej w poznańskich kościołach ulotki „Małego
Gościa Niedzielnego”. Obrazek ilustrujący taką życiową mądrość
przedstawia wyglądające przez okno, czarnoskóre dziecko.

6 SUOSITUKSET JA HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Nämä suositukset ovat kaikkien RADAR-työpakettien tulos, ja peräisin etenkin kansallisista ja kansainvälisistä työpajoista, joiden ansiosta projektipartnerit ovat voineet luoda suosituksia, joihin kuuluu rasismia ja muukalaisvihaa kokeneiden ihmisten näkökulmia.

RADAR-tiimi otti myös huomioon muut rasisminvastaiset projektit, joita ovat mm. LIGHT-ON, joka keskittyy verkossa tapahtuviin viharikoksiin ja niiden estämiseen¹⁶.

PRISM-projekti¹⁷ on kehittänyt koulutusohjelman erityisesti toimittajille vihapuheen estämiseksi. Iso-Britanniassa mm. Leicester Hate Crime Project ja ADAPT¹⁸-projektilla on myös ollut suuri merkitys. Kumpikaan näistä projekteista ei kuitenkaan kehittänyt koulutusohjelmaa kohderyhmille.

6.1 YLEISET SUOSITUKSET

- **Teoreettinen ja metodologinen tietoisuus**

On tärkeää kehittää teoreettista ja metodologista viestinnän tietoisuutta ei vain vihapuheen (sanojen kautta) paljastamiseksi ja dekonstruoimiseksi, mutta myös vihaviestinnän paljastamiseksi kaikkien neljän viestinnän tason avulla: sanat (verbaalinen), ääni (paraverbaalinen), keho (ei-verbaalinen) ja kuvat, värit, symbolit (visuaalinen viestintä).

- **Tietoisuus vihaviestinnästä ja ihmisoikeuksista**

Tarvitaan enemmän tietoisuuskampanjoita, jotta yhteiskunta tottuisi vihaviestinnän tunnistamiseen. Näiden kampanjoiden, yhdessä muiden eurooppalaisten projektien ja instituutioiden kanssa, ei tulisi keskittyä vain vihaviestinnän tunnistamiseen ja taisteluun sitä vastaan mutta myös moninaisuuden ja sanavapauden kunnioittamisen tärkeyteen, ja edistää monimuotoisuuden ja dialogin tarvetta demokratian, ihmisoikeuksien ja lain puitteissa. Näiden kampanjoiden kautta suuren yleisön tulisi tunnistaa negatiivisen stereotyyppioinnin ja stigmatisoinnin menetelmät. Jotkut voivat käyttää vihaviestintää olematta siitä tietoisia, ja tämän vuoksi on tärkeää kasvattaa tietoisuutta siitä, miten negatiiviset stereotypiat voivat jopa tuhota ihmisen elämän.

- **Koulutuksen tarjoaminen**

Stereotyyppit painuvat ihmisten mieleen jo lapsuudessa. Tämä johtaa siihen, että sekä lapset että aikuiset käyttävät vihaviestintää päivittäisessä elämässään. Lapsille tulisi järjestää koulutusohjelmia ja tietoisuuskampanjoita, joiden sisältö keskittyy ihmisoikeuksiin ja monimuotoisuuden tärkeyteen. Toisen kunnioittaminen on perusasia demokraattisessa yhteiskunnassa, ja tämä lasten tulisi oppia nuorella iällä. Jotta lapsia voitaisiin kouluttaa, ensin tulee kouluttaa opettajia ja professoreita.

Muunlaisia koulutuksia tulisi myös tarjota kenelle tahansa, joka todennäköisesti työskentelee vihapuheen kanssa tekemisiin joutuneen henkilön kanssa, kuten:

- Poliisit
- Asianajajat, tuomarit
- Kansalaisyhteiskunta (kansalaisjärjestöt ym.)

¹⁶ <http://www.lighton-project.eu/uploads/File/Training%20Manual.pdf>

¹⁷ <http://www.prismproject.eu/the-prism-project/>

¹⁸ <https://sites.google.com/site/grec2website/adapt-1>

Tärkeitä koulutusosioita ovat: vihapuheen ymmärtäminen ja määrittely, kansainväliset, eurooppalaiset ja kansalliset aiheeseen liittyvät instituutiot, vihapuhe verkossa, vihapuheen tunnistaminen, miten tutkia vihapuhetta verkossa, miten tukea ihmisiä, joihin vihapuhe kohdistuu, jne.

- **Tukea niille, joihin vihapuhe kohdistuu**

Palvelut niiden ihmisten tukemiseen, jotka joutuvat vihapuheen ja yleisesti vihaviestinnän tai syrjinnän kohteeksi on ehdottoman tärkeää. Yleensä tämä rooli on kansalaisyhteiskunnan tehtävä, vaikka valtiolla tulee olla pääasiallinen velvollisuus viharikosten estämisestä ja rankaisemisesta. Kansalaisyhteiskunta on usein etualalla suvaitsemattomuuden ja syrjinnän aikaisten merkkien tunnistamisessa. Kansalaisyhteiskunnan edustajat todistavat usein suvaitsemattomuutta, koska he elävät kansalaisyhteisössä, ja he voivat tarjota apua uhreille, sillä viranomaiset eivät vielä ole perustaneet tähän sopivia mekanismeja. Kansalaisyhteisön johtajat ovat myös usein muistuttaneet valtion viranomaisia velvollisuuksistaan raportoida ja vastata viharikoksiin ja suojella kaikkia. Joissakin valtioissa siviiliyhteiskunta on toiminut aktiivisesti yhteisöjen voimauttamisessa ja sosiaalisten muutosten ja lakiuudistusten aikaansaamisessa¹⁹. Tuella ja voimauttamisella tulee myös stimuloida ja helpottaa sellaisten ihmisten kykyä toimia, jotka ovat kärsineet syrjinnästä tai väkivallasta.

Kansalaisjärjestöt voivat saada aikaan tehokkaita tuloksia ja taistella vihaviestintää vastaan:

- Tarjoamalla vihaviestintää kokeneille ihmisille kaikki tarpeellinen, jotta he voivat taistella ja suojella itseään. Kansalaisjärjestöt ovat vastuussa siitä, että uhreille ilmoitetaan, mitä he voivat tehdä jouduttuaan vihaviestinnän kohteeksi. Usein vihaviestinnän kohteet eivät tiedä, mihin he voida raportoida tapauksesta (**laillinen tuki**). He voivat myös pelätä ilmoituksen tekemistä. Siksi kansalaisjärjestöt tarjoavat heille kaikki nämä tiedot ja tarjoavat samalla **psykologista tukea**. Kohteeksi joutuneita voivat päivittäin kohtaamiensa sanojen brutaalius satuttaa suuresti.
- **Tapauksien seuraaminen ja raportointi**. Kansalaisjärjestöt voivat toimia vihaviestinnän kohteeksi joutuneiden äänenä ja toimia välittäjinä etenkin viranomaisten kanssa.
- **Tuottaa materiaalia**, joka auttaa vihaviestinnän tunnistamisessa.
- **Kasvattaa tietoisuutta ja sensitiivisyyttä** vihaviestinnästä ja ihmisoikeuksista.

- **Kulttuurienvälisen dialogin parantaminen**

Kulttuurienvälisen dialogi (sellaisten projektien jatkona kuin esim. s SPICES²⁰ ja BRIDGE-IT²¹) on prosessi, joka koostuu avoimesta ja kunnioittavasta vuorovaikutuksesta yksilöiden, ryhmien ja organisaatioiden välillä, jotka tulevat eri kulttuuritaustoista. On tärkeää huomioida eri kulttuurien dynaamiset ominaisuudet. Tällainen dialogi pyrkii mm. kehittämään syvällisempää ymmärrystä monista näkökulmista ja käytännöistä, lisäämään osallistumista ja vapautta sekä kykyä tehdä valintoja, vaalia tasa-arvoa ja parantaa luovia prosesseja²².

Kulttuurienvälistä dialogia voidaan parantaa monin eri keinoin. Yleisin näistä on monikulttuuristen tapahtumien kuten festivaalien ja konserttien järjestäminen. Sellaiset paikat, joissa ihmiset kokoontuvat ja jossa syntyvät erilaiset taiteilijat voivat tuoda yhteen taustansa ja lahjakkuutensa. Tämän lisäksi mm. elokuvat voivat edistää monimuotoisuutta välittämiensä viestien kautta mutta myös näyttelijöiden monimuotoisuuden kautta.

¹⁹ <http://www.osce.org/odihr/39821?download=true>

²⁰ **Be Relevant to Intercultural Diversity Generation in Europe – Integration Team** (510101-LLP-1-2010-1-IT-GRUNDTVIG-GMP, <http://bridge-it.communicationproject.eu>)

²¹ **Social Promotion of Intercultural Communication Expertise and Skills** (224945-CP-1-2005-1-IT-GRUNDTVIG-G11, www.trainingspices.net)

²² <http://www.interculturaldialogue.eu/web/intercultural-dialogue.php>

- **Kohderyhmän sisällyttäminen keskusteluun, koulutusohjelmiin, tietoisuuden kasvatuskampanjat jne.**

Kohderyhmän mukaan ottaminen kaikenlaisiin työpajoihin, koulutuksiin, kampanjoihin on ehdoton edellytys, sillä muuten nämä aloitteet ovat vain valkoihoisten/etuoikeutettujen ajamia ja hallitsemia. Tällaisissa aloitteissa tulisi olla vähintään mukana (ellei johtamassa) itse vähemmistöjä. Tämä liittyy taas tunnistamiseen, voimauttamiseen, toimintakyvyn vahvistamiseen ja keskittymiseen niihin, jotka ovat kärsineet syrjinnästä ja väkivallasta, ja ennen kaikkea ”valkoisen pelastajan” kompleksin välttämiseen.

6.2 ERITYISSUOSITUKSET

- **Syrjimättömyyden kieli**

On suositeltavaa käyttää ei-syrjivää kieltä, joka ei ole rasistista eikä muukalaisvihaan liittyvää kaikista ihmisistä, toisin kuin tällä hetkellä yleiset ja normalisoidut termit, kuten ”laiton maahanmuuttaja” ja ”luvatton maahanmuuttaja”, joita käytetään jopa lakiteksteissä. Tällaiset stigmatisoivat ja kriminalisoivat ilmaisut ihmisiä vastaan saavat aikaan stereotyyppisiä ja ennakkoluuloja varsinaisen tai oletetun alkuperän tai sosiaalisen, kulttuurisen tai uskonnollisen taustan perusteella (Carta di Lampedusa, Lampedusa 2014: 17-18 - <http://www.lacartadilampedusa.org/>).

- **Sanaston käyttö tai sanojen kontekstit**

Termin ”rotu” käyttöä tulisi välttää myös virallisissa EU-asiakirjoissa, sillä se luo väärän kuvan siitä, että eri rotuja olisi olemassa. Rotujen olemassaolo ei ole fakta. Se on biologinen myytti, joka on sosiaalisesti konstruoitu. Sen loi hallitseva valkoihoisten ryhmä tuottaakseen valkoisten dominoiman hierarkian sillä perusteella, että tietyt ihmisryhmät ovat toisia – eli hallitsevaa valkoista ryhmää – alempiarvoisempia (ks. 2.2). Rotujen oletettu olemassaolo ylläpiti status quo -tilannetta vuosikausia, ja nyt on aika lopettaa. Rotukäsitteen valheellisuus on myös selvää, kun otamme huomioon, että termiä ”rotu” ei kaikissa kielissä edes ole olemassa.

Rotuja ei siis ole olemassa, mutta rasismia kylläkin on. Jamie Uttin sanoin:

”[r]otu sosiaalisena rakennelmana ja siitä johtuva rasismi ovat erittäin todellisia, joten ”rotuneutraali” ideologia on ongelmallista, sillä:

- Se jättää huomiotta tummaihoisten ihmisten kulttuuriset kokemukset ja heidän elämänsä todellisuuden ja sen alistamisen, jota he kohtaavat.
- Se ei auta meitä lähestymään ongelmaa ”rotuneutraalilla” tavalla, koska ongelma ei ole neutraali. Ongelma on rasistisen hierarkian ongelma, joka tekee valkoihoisista etuoikeutettuja.”

Emme tietenkään kiellä monimuotoisuutta. Ehdotamme vain erilaista, tarkempaa terminologiaa (ks. osio 2.2).

- Olisi siis naiivia ajatella, että termin ”rotu” välttäminen tai korvaaminen tarkoittaisi rasismin voittamista. Meidän tulee ottaa sanavalinnat huomioon siinä määrin, missä ne edustavat ja muokkaavat ajattelutapaamme ja todellisuuden havainnointiamme. Näitä termejä täytyy tulkita moniulotteisesta näkökulmasta sosiaalisten, kulttuuristen, biologisten ja poliittisideologisten tekijöiden perusteella, jotka määrittävät historiallisesti lingvistisina tekoina ja syrjintäkäytäntöinä.
- On siis erittäin tärkeää oppia tiettyjen sanojen käytön takana oleva historia, jotta ymmärrämme, *miksi* käytämme niitä (esim. brittiläisessä kontekstissa nämä ovat usein jäänteitä kolonialismin ja väkivaltaisen alistamisen historiasta).

- On myös tärkeää lunastaa takaisin sanastoa, josta on tullut negatiivista, kuten “maahanmuuttaja” tai “ulkomaalainen”. Iso-Britannian “I am an immigrant” -kampanja on pyrkinyt juuri tähän.²³ Lunastamalla takaisin tietyt sanat yritämme liittää niihin uudelleen positiivisia merkityksiä.
- **Eettiset säännöt**

Poliitikoille

Kriittinen analyysi poliitikkojen diskurssista. Poliitikkoja tulee pitää vastuullisina siitä, mitä he sanovat julkisissa lausunnoissa, etenkin jos sen voi todistaa lietsovan vihaa, jolloin se on lain mukaan rangaistava teko.

Eduskunnan jäsenille

Suosituksena on poistaa toiminnallinen immuniteetti syytteenpanosta, missä tällainen on olemassa, kun kyseessä on vihaan yllyttäminen eduskunnassa. Tämä merkitsee sitä, että jos kansanedustajia pidetään syllisinä vihakommunikaatioon – ja etenkin vihapuheeseen – heidät voidaan panna syytteeseen. Vihaan yllyttäminen tulee todistaa kansallisen lainsäädännön mukaan. Jos tämä ei ole mahdollista, voidaan vähimmillään laatia kansanedustajien eettinen säännöstö, jossa on selkeät ja tiukat sanktiot tämän säännösten rikkomisesta.

Toimittajille

Journalistien eettisen koodin muokkaaminen sisältämään vihaviestinnän ja vihaan yllyttämisen. Toimittajilla on paljon valtaa ja he voivat luoda ja muokata julkista mielipidettä. Tämän vuoksi puhujia tulee tutkia ja sanoja analysoida tarkkaan. Osa toimittajan työtä on tutkia faktoja ja väitteitä ja pohtia tarkkaan niiden tarkoitusta ja vaikutusta.

Toisaalta toimittajien ei tulisi raportoida sanallisia loukkaavia termejä ja lauseita objektiivisen raportoinnin alla. Vihaviestinnän paljastamisen ei tulisi sisältää loukkausten toistamista julkisesti, sillä tämä vahvistaa “kuulijan maksimia” (Sacks, 1974).

Eettiset ja hyvin informoidut toimittajat voivat tunnistaa nopeasti, onko vihaviestintä tarkoitettu tahalliseen hyökkäykseen tai ihmisoikeuksien sortamiseen. Vihaviestinnän tunnistaminen vaatii kokemusta, tietoa, etiikkaa ja koulutusta. Joskus sen viestit ovat piilotettuja. Eettinen toimittaja pystyy lukemaan rivien välistä ja tunnistamaan vihaviestinnän sekä myös rangaistavat vihaviestinnän muodot.

Toimittajilla on erityisvastuu sanojen asettamisesta niiden oikeaan kontekstiin – kertoa, mitkä kuulijan motiivit ovat. Toimittajien ei tietenkään ole tarkoitus paljastaa tai vähätellä ihmisiä, joiden kanssa he ovat eri mieltä. Tämä olisi puolueellisuutta. Eettisen raportoinnin tulisi luoda kuvaa siitä, kuka vihaviestintää harjoittanut henkilö on ja mikä häntä motivoi.

Myös TV-juontajilla ja radiojuontajilla on sama vastuu julkisessa työssään, vaikka he eivät välttämättä ole toimittajia. Heikin toimivat julkisesti ja heidän työnsä muokkaa julkista mielipidettä. Oleellista ohjeistoa ei ole. Joitakin sääntöjä tulisi laatia, jotta yleisö ei joutuisi kuuntelemaan tai katsomaan tällaisia tapauksia. Katsojat saavat kuulla vihaviestintää, ja samoin jotkut vähemmistöt. Hyvä käytäntö voisi olla, että jos vieras puhuu suorassa lähetyksessä, TV-juontajalla olisi mahdollisuus lopettaa lähetyks.

Keskusteluohjelmissa on tärkeää, että moderaattori tuntee vihaviestintätyökalut. Tällä tavoin hän voi tunnistaa väittelyiden aikana syrjivän puheen ja toiminnan, jota tuotetaan neljällä viestinnän tasolla. Tässä tapauksessa suositellaan, että väittely keskeytetään vihapuheen tai rasistisen puheen

²³ <http://www.iamanimmigrant.net/>

tuottamisen prosessin paljastamiseksi. Tämä intervention toimisi myös koulutustehtävässä ja sillä olisi vaikutus julkiseen väittelyyn.

Lainvalvojille

Poliisille tulisi olla tietty ohjeistus kulttuurienvälisen koulutuksen lisäksi, jota tulee kehittää. Haastattelumme, raporttianalyysimme ja yleinen tutkimus RADAR-projektissa ovat osoittaneet, että monessa tapauksessa poliisi ei tiedä, miten toimia tai käyttäytyä monikulttuurisessa ympäristössä. Tämän vuoksi monikulttuurinen koulutus on oleellista tasapainon saavuttamiseksi.

On yleinen ilmiö, että dokumentoimattomat maahanmuuttajat eivät helposti raportoi rikoksia poliisille, koska he pelkäävät maasta karkoitusta. Tämä on todellisuutta ja pääsyy siihen, että monia rikoksia ei raportoida ja ne jäävät rankaisematta. **Kolmannen osapuolen raportointikeskusten perustaminen voisi auttaa dokumentoimattomia maahanmuuttajia rikosten raportoinnissa.**

Poliisien koulutuksen tulisi sisältää sen, **miten ilmoitukseen vihaviestinnästä tulisi reagoida**. Koska vähemmistöjen keskeisyydessä on usein luottamuksen puute poliisia kohtaan, emme ole yllättyneitä alhaisesta raportointiprosentista. Joillakin vähemmistöryhmillä on saattanut olla huono suhde lainvalvojien kotimaassaan, ja he pelkäävät, että rikoksia heitä vastaan ei oteta vakavasti, että poliisi ei osoita sympatiaa tai on jopa vihamielinen. Olemme nähneet haastatteluissa sekä tutkimuksissamme laki- ja tuomioteksteistä partnerimaissa, että moniin vähemmistöihin kohdistuviin rikoksiin suhtaudutaan eri tavalla kuin valtaväestöön kohdistuviin rikoksiin.

Lain ammattilaisille

Oikeutta tulkkiin tulisi aina kunnioittaa ja soveltaa. Oleellisen lainsäädännön mukaisesti tulisi myös käyttää ammattimaisia oikeustulkkeja, eikä ihmisiä, jotka sattuvat puhumaan kyseisiä kieliä. Tämä ei johdu ainoastaan siitä, että viestintä olisi tarkkaa ja tehokasta, vaan myös siitä, että ammattilaiset pitäytyvät eettisessä koodissa ja osaavat käsitellä sävyjä, jotka voivat liittyä vihaviestintään. Tämän lisäksi oikeuden edessä tapauksia ei tulisi hylätä ”rodun”, alkuperän tai kielimuurin perusteella. On myös tärkeää, että uhreja suojellaan hinnalla millä hyvänsä.

Mainostoimistoille

Eettisen koodin laatiminen mainostamiseen, missä tätä ei ole olemassa, on oleellisen tärkeää. Mainoksissa usein kuvataan vähemmistöryhmiä stereotyyppien ja loukkaavalla tavalla. Tästä syystä suosittelemme, että olisi pakollista sisällyttää tai ainakin konsultoida mainoksissa kuvattujen kohderyhmien jäseniä ennen julkaisua. Nämä ryhmät voivat ehdottaa korjauksia ja parannuksia mainokseen. Jos mainos sisältää vihaviestintää, sitä ei tulisi julkaista sellaisenaan. Kaikkia mainontaan sisältyviä ryhmiä tulisi kunnioittaa, tai muuten vihastereotyyppien kuvia vahvistetaan.

Joskus, kun mainostajat kuvaavat maata tai maantieteellistä aluetta, ja he käyttävät ihmisiä tai stereotyyppisiä ideoita tietyiltä alueilta. Näiden stereotyyppien sijaan kuvia pelkistä sijainneista tulisi käyttää.

Verkkoviestintä

Vihaviestintä verkossa on tietty kategoria, jota tulee käsitellä erikseen. Internet on helpoin viestintäväline, jota ihmiset voivat käyttää loukatakseen toisia. Tällaisia kommentteja löytyy verkosta paljon. Ihmiset käyttävät verkkosivuja, blogeja ja pääasiassa sosiaalista mediaa. Verkossa surffaillessa voidaan löytää etnisyyteen, kansallisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon, ammattiin, sukupuoleen, fyysiseen ulkonäköön, taloudelliseen statukseen, sosiaaliseen statukseen ja kansalaisuuteen kohdistuvia vihasivustoja.

Ensimmäinen este on verkkovihaviestinnän tekijän jäljittämisessä. Teknologisesti taitavat osaavat peittää identiteettinsä sekä IP-osoitteensa. Lisäksi loukkaavan materiaalin poistamista ei vaadita edes silloin, kun rikos on tapahtunut. Vihamateriaali voi siis olla verkossa senkin jälkeen, kun

tuomari on päättänyt, että viharikos on tapahtunut ja tekijää on rangaistu (sakko tai vankeus). **Materiaalin poistoa vaaditaan ainoastaan lapsipornografian tapauksissa. Suosituksena on muuttaa kansallisia ja EU-lakeja niin, että jos viharikoksen katsotaan tapahtuneen, tuomarin tulisi määrätä ja valvoa materiaalin poistoa.**

Kuvat, merkit, symbolit

Vähemmistöryhmistä tärkeissä asemissa ei ole juurikaan kuvia. Harvoin nähdään kuvia vähemmistön edustajasta johtajan asemassa. Heitä kuvataan sen sijaan usein tietyissä (koulutusta vaatimattomissa) ammateissa ja rooleissa (uhri, työläinen, avustaja, jne.). Olisi mielenkiintoista, jos esimerkiksi tummaihoisen nainen kuvattaisiin liikeneisena tai muslimit lääkäreinä. Vähemmistöjen näkemisellä tällaisissa rooleissa – tai esim. poliitikkoina, uutisankkureina, taiteilijoina, vapaaehtoisina – olisi positiivinen vaikutus julkiseen mielikuvaan.

Kaikki näistä suosituksista eivät ole uusia. Tarve kulttuurienväliseen dialogiin ja positiivisten kuvien edistäminen ovat muissakin projekteissa ehdotettuja parannuksia. Tähän on kuitenkin edelleen tarvetta, mikä merkitsee sitä, että tärkeää työtä tulee edelleen tehdä. Tässä suhteessa ehdotamme:

- Kulttuurienvälistä dialogia, tiedostamisen kasvattamista jne. tulisi johtaa vähemmistöjen itsensä toimesta. Suurin osa aloitteista eivät ole toimineet, koska niitä ovat johtaneet dominoivat ryhmät eikä vähemmistöjä ole saatu osallistettua.
- Positiivisten mielikuvien edistämisen ei tulisi olla vähemmistöjen ylentämistä sankareiksi. Sen ei tulisi olla demonisaatiota vs. ylistämistä, vaan vähemmistöjen kuvausta tavallisina ihmisinä, kuten kaikki muutkin. Tässä tapauksessa vähemmistöjä tulisi käyttää kuvaamaan liikemiehiä, tiedemiehiä, jne. mainoksissa, mutta myös muissa jokapäiväisissä rooleissa.

Euroopassa on monia hyödyllisiä havainnointielimiä rasistiseen ja muukalaisvihaan pohjaavaan viestintään liittyen. Olisi tärkeää perustaa observatorioita hyvälle käytännölle, jotta niitä voidaan jakaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Lopuksi, merkittävä innovatiivinen näkökulma RADAR-suosituksiin on itse palkinnon voittanut koulutuskonsepti. Konsepti perustuu **Let Me Learn® -prosessiin** (www.letmelearnmalta.org) ja **LEVEL5 ©** -metodologiaan (http://www.reveal-eu.org/uploads/media/REVEAL_LEVEL5_Manual.pdf), received the my-Vita Award (<http://mahara.vita-eu.org/view/view.php?id=3192>).

6.3 HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Teoreettinen ja metodologinen tietoisuus kriittisestä viestinnästä on käytännön työkalu, joka dekonstruoi ihmisten monimuotoisuuden kategorioiden objektivointia sekä rasistisen ja muukalaisvihaan pohjaavan vihaviestinnän prosesseja. Kriittinen tietoisuus ja analyttiset taidot ovat perustana tietoiseen vastaviestintään osallistumiselle. Tässä osiossa raportoimme joitakin hyviä käytäntöjä kaikista partnerimaista ja niillä kielillä, joita RADAR-tiimi on kerännyt.

ENTÄ JOS HE OLISIVAT TERRORISTEJA?
LÄHETETÄÄN HEIDÄT TAKAISIN!

ENTÄ JOS HEITÄ OLISI TERRORISOITU?
EI LÄHETETÄ HEITÄ TAKAISIN!

Tämä on uusi konstruktio, joka ehdottaa provokatiivista muutosta rasistiselle ja muukalaisvihaan pohjaavalle viestintäkohteelle yliviivaamalla kirjaimia ja lisäämällä sanoja ja näin saavuttamalla päinvastaisen mielikuvan veneessä olevista oletetuista pakolaisista.

MAAHANMUUTTAJAT, ÄLKÄÄ JÄTTÄKÖ MEITÄ YKSIN ITALIALAISTEN KANSSA

Tämä on todellisesta italialaisesta kontekstista, joka voidaan ymmärtää näkökulman kääntämisenä, jossa italialaisia kuvataan uhkana muille italialaisille ja maahanmuuttajat kutsutaan auttamaan heitä.

HE HALUAISIVAT PELASTAA MEIDÄT
JA SITTEEN YHDESTÄ TAI TOISESTA SYYSTÄ HE UNOHTAVAT KOKO JUTUN

Italialainen sarjakuvapiirtäjä Mauro Biani kritisoi Euroopan maahanmuuttopolitiikkaa, etenkin Välimeren alueen pelastusoperaatioita

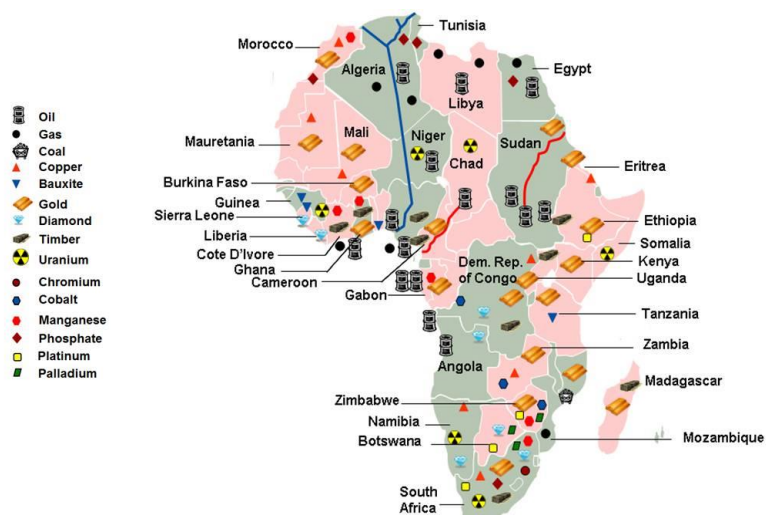
KUTSUT HEITÄ LIKAISEKSI NEEKERIKSI TAI INHOTTAVASTI LESBOKSI.
MUTTA LOUKKAANNUT, KUN HE KUTSUVAT SINUA ITALIALAISEKSI MAFIOSOKSI.
RASISMI ON BUMERANGI.
ENNEMMIN TAI MYÖHEMMIN SE TULEE TAKAISIN.

Italialainen kampanja rasismia ja seksuaalisen suuntautumisen syrjintää vastaan ARCI-järjestöltä. Kampanja korostaa, että kaikki ihmiset voivat kokea syrjintää perustuen alentaviin stereotyyppisiin, kuten "Italialainen Mafioso".

ONE RACE - HUMAN RACE
ONE BLOOD - **RED** BLOOD

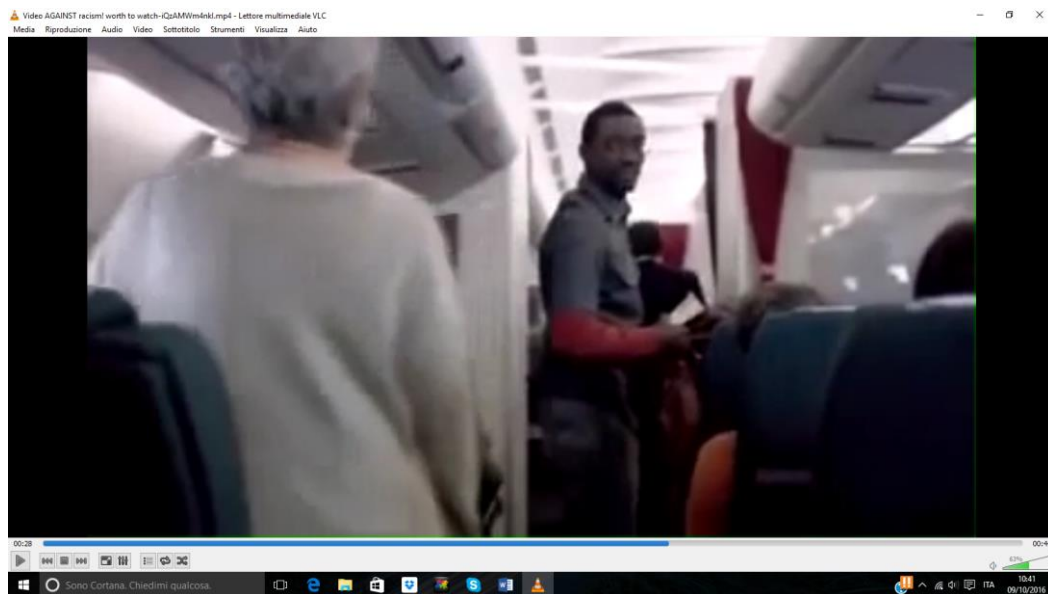
Brittiläinen rasisminvastainen kampanja. Kontakti käsien välillä ja viittaus veren väriin korostaa, että on olemassa vain yksi ihmisrotu.

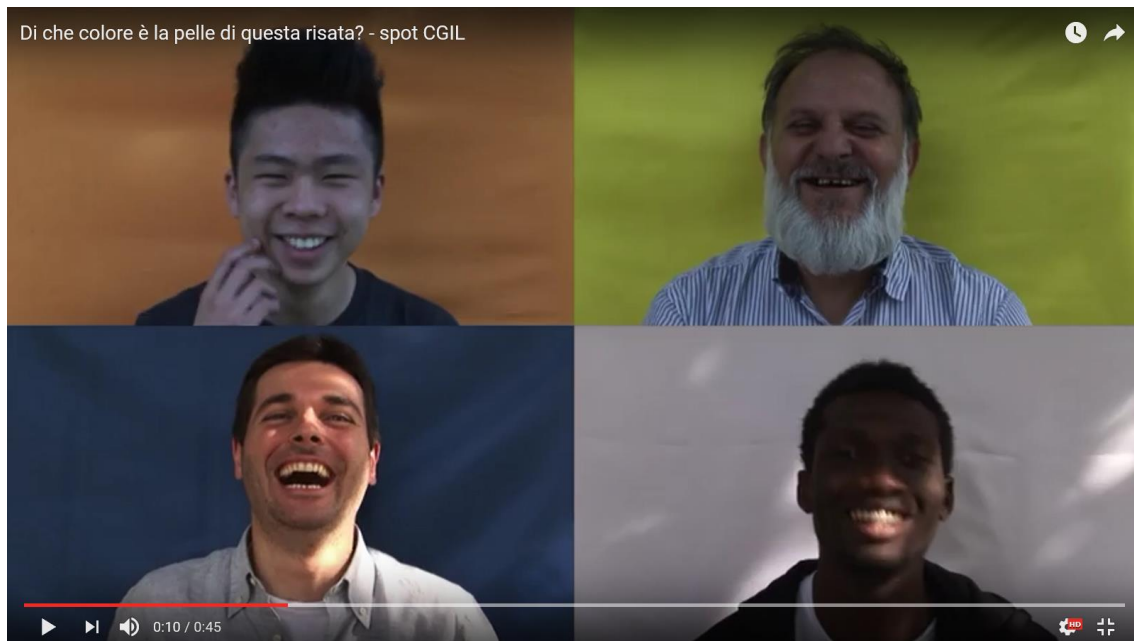
Tällainen kartta korostaa kaikkia luonnonvaroja ja raakamateriaalia Afrikan mantereella. Toisaalta se korostaa sitä, että Afrikka ei ole köyhä maa (kuten sitä usein virheellisesti kuvataan), toisaalta se epäsuoraan ilmaisee syyt konflikteihin ja sotiin mantereella raakamateriaaleihin kohdistuvan kansainvälisen intressin vuoksi.

Kampanja afrikkalaisista opiskelijoista, joka osoittaa, ettei Afrikka ole köyhä manner.

Brittiläinen video rasismia vastaan. Koneessa "valkoinen" nainen istuu "mustan" herrasmiehen vieressä. Ärsyyntyneenä hän pyytää henkilökunnalta paikan vaihtoa. Henkilöstön jäsen kääntyy nuoren miehen puoleen ja naisen yllätykseksi pyytää häneltä anteeksi ja kutsuu miehen istumaan 1. luokassa.

MINKÄ VÄRINEN IHO ON TÄLLÄ NAURULLA?

Rasisminvastainen kampanja tunnetulta italialaiselta CGIL-ammattiliitolta. Ensin näytetään musta kangas, ja katselija voi kuunnella naurua. Kertojan ääni kysyy: “Minkä värinen iho on tällä naurulla?” Tämän jälkeen ilmaantuvat fyysisiltä ominaisuuksiltaan erilaiset miehet, joiden vihjataan tulevan eri alueilta.

PURASE RASISMIA SANO EI RASISMILLE

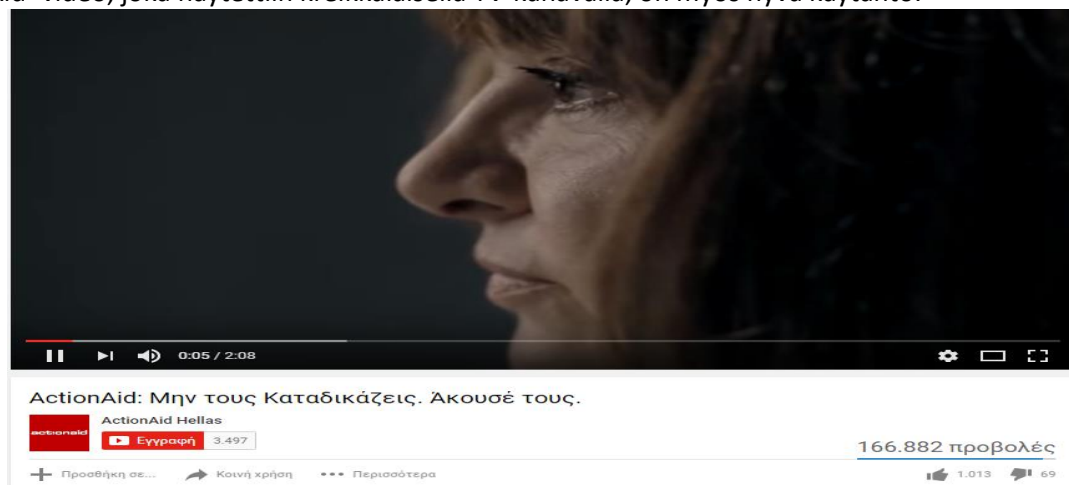
Mainoskampanjassa on monikansallinen banaaniyhtiö (vrt tyypillinen Chiquita-logo), joka muuttaa banaanin rasismien symbolista (usein sitä käytetään mm. apinan animalisaatioprosessissa) rasisminvastaisuuden symboliksi.

Seuraava suomalainen video esittelee myös hyvän käytännön.

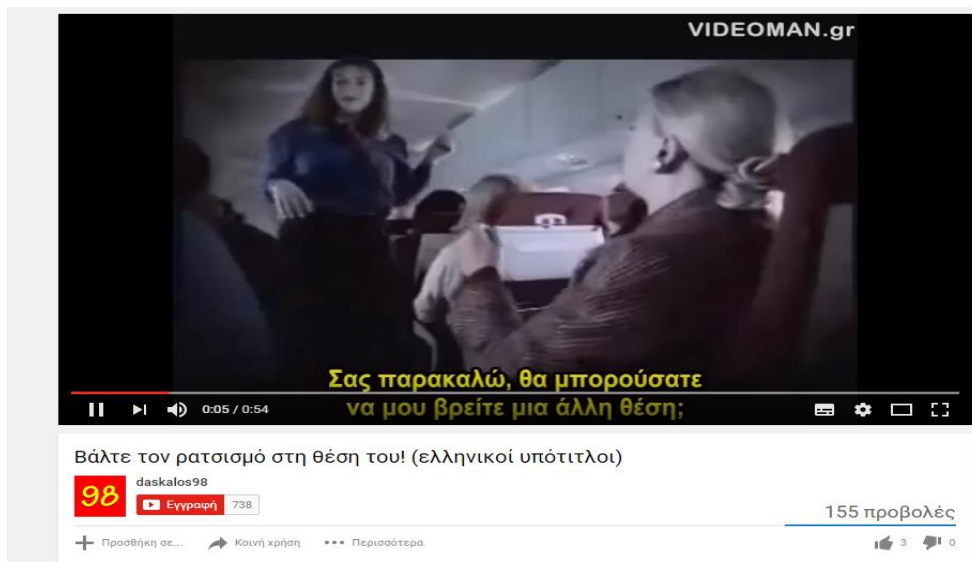
Video esiteltiin Suomen Punaisen Ristin järjestämän kansallisen rasminvastaisen kampanjan aikana, jonka aikana järjestettiin konsertteja ympäri Suomea. Tarkoituksena oli rohkaista ihmisiä kohtaamaan jokapäiväiset rasistiset asenteet. Kampanjan tukija oli pääministeri Alexander Stubb. Video nauhoitettiin kadulla. Simuloitu haastattelu kasvatti tietoisuutta mahdollisista rasistisista asenteista. Haastattelija kysyy tummaihoiselta mieheltä englanniksi kysymyksiä rasismista. Mies vastaa kysymyksiin suomeksi. Toinen nainen ilmaantuu ja sanoo haastattelijalle, ettei pidä tehdä tuollaisia oletuksia. Haastattelija pyytää anteeksi suomeksi. Tilanne on simuloitu sen osoittamiseksi, että haastattelija kysyy kysymyksiä englanniksi olettaen, että mies on turisti vain tämän ihonvärin vuoksi.

Action Aid -video, joka näytettiin kreikkalaisella TV-kanavalla, on myös hyvä käytäntö.

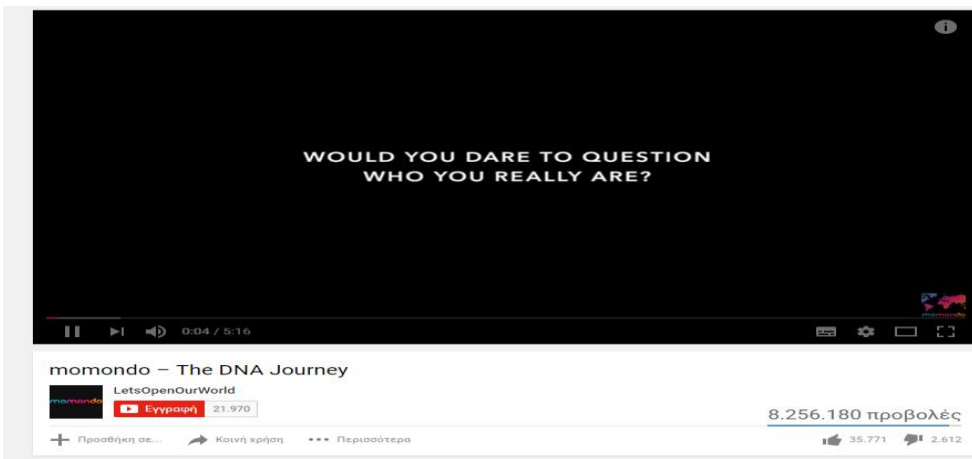
Tässä videossa suositut kreikkalaiset näyttelijät kertovat maahanmuuttajien tarinoita ominaan... video päättyy siihen, että mustaihoinen mies kysyy: “Kuunteletko tarinaani, jos minä kerron sen?”

Alla olevan videon nimi on “näytä rasismille sen paikka”, ja sen tuotti portugalilainen komissio Yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen 50-vuotispäivän kunniaksi.

Video näyttää vanhan valkoihoisen naisen istuvan nuoren mustaihoisen miehen vieressä koneessa. Hän pyytää lentoemännältä saada vaihtaa paikkaa, koska hän ei halua istua mustaihoisen miehen vieressä. Lentoemäntä palaa takaisin ja kertoo naiselle, että kapteeni sanoi, että 1. luokassa on tilaa. Hän sanoo, että kapteeni pahoittelee, että matkustajan täytyy istua näin halveksittavan henkilön vieressä. Sitten lentoemäntä pyytää mustaihoista miestä seuraamaan häntä 1. luokkaan.

Lopuksi DNA-matka:

Tämän videon kuvauksessa sanotaan: "On helppo ajatella, että meitä erottavat useammat asiat kuin meitä yhdistävät. Mutta meillä on itse asiassa paljon enemmän yhteistä muiden kansallisuuksien kanssa kuin luulisimmekaan. Pyysimme 67 ihmistä ympäri maailmaa osallistumaan DNA-testiin, ja heillä on paljon enemmän yhteistä muiden kansallisuuksien kanssa kuin he olisivat voineet kuvitella." Video tehtiin Vegassa, Kööpenhamissa Tanskassa, ja sen on ohjannut Jeppe Rønne ja tuottanut Momondo, ilmainen ja itsenäinen maailmanlaajuinen matkustussivusto.

6.4 KESTÄVYYS – EHDOTUKSIA RADAR-PROJEKTIN TULOSTEN KÄYTÖN EDISTÄMISEKSI

In continuity with the examples of good practices presented, we make some proposals for "innovative good practices" and for disjoining and reversing the processes of hate speech and racist communication.

Projektin hyvien käytäntöjen yhteydessä teemme joitakin ehdotuksia "innovatiivisista hyvistä käytännöistä" ja vihapuheen ja rasistisen viestinnän prosessien kumoamisesta.

- Niiden toimittajien tunnistaminen ja palkitseminen, jotka sanomalehdissä, TV:ssä tai sosiaalisissa verkostoissa ovat tunnistaneet ja kritisoineet syrjivää ja muukalaisvihaan tai rasismiin pohjavaa puhetta ja viestintää.
- Kansallisella ja EU-tasolla niiden mainostajien tunnistaminen ja palkitseminen, jotka käyttävät rasismia ja muukalaisvihaa vastaisia viestejä tai ovat kumonnet tällaisia viestejä kampanjoissaan.
- Eurooppalainen kilpailu kolmen parhaan käytännön palkitsemiseksi niistä, jotka ovat käyttäneet RADAR-tuloksia (1., 2. ja 3. palkinto RADAR-metodologiassa, RADAR-käsikirjan ja RADAR-ohjeiston soveltamisessa)
- Projekti-innovaatioiden eli RADAR-metodologian, RADAR-koulutuskäsikirjan sekä RADAR-ohjeiston siirtäminen muille sovellettaville osa-alueille, esim. kiusaaminen, seksuaalinen suuntautuminen, vammaisuus, ikä sekä maantieteelliset alueet, joilla on paljon maahanmuuttoa.

7 VIITTEET

American Anthropological Association Statement on Race

<http://www.americananthro.org/ConnectWithAAA/Content.aspx?ItemNumber=2583>

AAVV. 2015: *Hate Crime and Hate Speech in Europe. Comprehensive Analysis of International Law Principles. EU-wide Study and National Assessments*. "PRISM – Preventing, Redressing and Inhibiting hate speech in new Media" (www.prismproject.eu)

Aspinall, Peter J. 2009: "'Mixed race', 'mixed origins' or what? Generic terminology for the multiple racial/ethnic group population". In: *Anthropology Today*, 25 (2), <http://www.mix-d.org/files/resources/anthroptoday.pdf>

De Genova, Nicholas. 2002: "Migrant 'illegality' and deportability in everyday life". In: *Annual Review of Anthropology*, vol. 31, pp. 419-447

De Genova, Nicholas. 2005: *Working the Boundaries: Race, Space, and 'Illegality' in Mexican Chicago*. Durham, NC: Duke University Press

De Genova, Nicholas. 2006: *Migrant Illegality and the Metaphysics of Antiterrorism: "Immigrants Right" in the Aftermath of the Homeland Security State*. In: www.nicholasdegenova.net

De Genova, Nicholas. 2016: "The 'crisis' of the European border regime: Towards a Marxist theory of borders". In: *International Socialism: A Quarterly Review of Socialist Theory*, N.150, www.nicholasdegenova.net

Delgado, Richard / Stefanic, Jean. 2000: *Critical Race Theory: The cutting Edge*. Philadelphia: Temple University Press.

Demby, Gene. 2014: "Why we have so many terms for people of color". In: *code switch* (NPR) <http://www.npr.org/sections/codeswitch/2014/11/07/362273449/why-we-have-so-many-terms-for-people-of-color>

Dossou, Koffi M. / Klein, Gabriella B. / Ravenda, Andrea F. 2016: *Our RADAR communication concept*. Deruta/Perugia: Key & Key Communications.
<http://lnx.radar.communicationproject.eu/web/htdocs/radar.communicationproject.eu/home/dokeos/courses/WS1/document/OUR-COMMUNICATION-CONCEPT-WEB.pdf?cidReq=WS1>

Duranti, Alessandro. 2007: *Etnopragmatica. La forza nel parlare*. Roma: Carocci.

Duranti, Alessandro (ed.) 2009²: *Linguistic Anthropology: A reader*. Malden: Wiley-Blackwell.

Garfinkel, Harold. 1967: *Studies in Ethnomethodology*, Englewood Cliff, NJ: Prentice Hall

Goodman, Alan H. / Moses, Yolanda T. / Jones, Joseph L. 2012: *RACE: Are We So Different?*. American Anthropological Association published by Wiley-Blackwell. [See also <http://www.understandingrace.com/lived/index.html>]

Gumperz, John J. 1982a: *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gumperz, John J. (ed.). 1982b: *Language and Social Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gunaratnam, Y. 2013: "Race GPS? No right turn ahead". In: *Media Diversified's Academic Space*, <http://mediadiversified.org/2013/08/20/race-gps-no-right-turn-ahead/>

Jackson, Peter (ed.). 1987: *Race and Racism: Essays in Social Geography*. London: Routledge. https://books.google.bj/books?hl=it&lr=&id=LXmIAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=race+in+UK&ots=Bp4BPCG02_&sig=YjxxSIA8qSwQJmQRI2QEjcEQiNs&redir_esc=y#v=onepage&q=race%20in%20UK&f=false (retrieved 31/08/2016).

Hazard, Anthony Q. 2011: A Racialized Deconstruction? Ashley Montagu and the 1950 UNESCO Statement on Race. In: *Transforming Anthropology*. Vol. 19 (2): 174–186.

Hymes, Dell 1974: *Foundations in Sociolinguistics. An Ethnographic Approach*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press

1980: *Fondamenti di sociolinguistica. Un approccio etnografico*. Bologna: Zanichelli

Johns, L. 2013: "Say it Loud, I'm Coloured and I'm Proud". In: *The Root* http://www.theroot.com/articles/world/2013/10/south_africas_coloreds_identify_most_with_blacks_in_the_us.html

Jubany, Olga / Roiha, Malin. 2015: *Backgrounds, Experiences and Responses to Online Hate Speech: A Comparative Cross-Country Analysis*. "PRISM – Preventing, Redressing and Inhibiting hate speech in new Media" (www.prismproject.eu)

Klein, Gabriella B. 2006: *Nozioni e strumenti di Sociolinguistica. Con esercitazioni e glossario*. Roma: Aracne.

Machery E. / Faucher L. 2005: "Social construction and the concept of race". In: *Philosophy of Science*, 72: 1208-1219.

http://www.pitt.edu/~machery/papers/The%20concept%20of%20race_machery_Faucher_%202005.pdf

McIntosh, P. 1990: "White Privilege: Unpacking the Invisible Knapsack". In: *Independent School*, Wellesley College Center for Research on Women:

<http://www.deanza.edu/faculty/lewisjulie/White%20Priviledge%20Unpacking%20the%20Invisible%20Knapsack.pdf>

Phillips, T. 2015: "Is it time to ditch the term Black, Asian and Minority Ethnic?". In: *The Guardian*, 22/05/2015: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/may/22/black-asian-minority-ethnic-bame-bme-trevor-phillips-racial-minorities>

Pizza, Giovanni / Ravenda, Andrea F. (eds.). 2012. "Presenze internazionali. Prospettive etnografiche sulla dimensione fisico politica delle migrazioni in Italia". In: *AM Rivista della società italiana di Antropologia Medica* 33-34 (Special issue). Argo: Lecce.

Reisigl Martin / Wodak Ruth. 2005: *Discourse and Discrimination. Rhetorics of racism and antisemitism*. Taylor & Francis e-Library [2001¹: London / New York: Routledge].

Sacks, Harvey. 1963: On Sociological description, *Berkley Journal of Sociology*, 8: 1-16

Sacks, Harvey. 1972: "An initial investigation of the usability of conversational data for doing sociology". In: D. Sudnow (ed.), *Studies in social interaction*, New York: Free Press: 31-74

Sacks, Harvey. 1974: "On the analyzability of stories by children". In: J. J. Gumperz & D. Hymes (eds.), *Directions in sociolinguistics: The Ethnography of communication*, New York: Holt, Rinehart, and Winston: 325-345 (Reprinted in R. Turner (Ed.), 1974, *Ethnomethodology*. Penguin)

Sacks, Harvey. 1992: *Lectures on conversation* (2 vol. ed.), Edited by G. Jefferson, introduction by E. Schegloff. Oxford: Blackwell. [Combined vols. ed., 1995]

Scaramella, Carla (ed.). 2015: *Discorsi d'odio e Social Media. Criticità, strategie e pratiche d'intervento*. "PRISM – Preventing, Redressing and Inhibiting hate speech in new Media" (www.prismproject.eu)

Schegloff, Emanuel A. 2007: "A tutorial on membership categorization". In: *Journal of Pragmatics* 39: 462-8

Sepilli Tullio / Guaitini Abbozzo Grazietta. 1974. *Schema concettuale di una teoria della cultura*. Perugia: Editrice umbra cooperativa.

Ziccardi, Giovanni. 2016: *L'odio online. Violenza verbale e ossessioni in rete*. Milano: Raffaello Cortina Editore

"Racial discrimination, race and racism (fact sheet)", Ontario Human Rights Commission, <http://www.ohrc.on.ca/en/racial-discrimination-race-and-racism-fact-sheet>

"Why Undocumented or Irregular?" Platform for international cooperation of undocumented migrants http://picum.org/picum.org/uploads/file_/TerminologyLeaflet_reprint_FINAL.pdf

"Terms used to describe people of 'mixed race': Past and Present (2009)", Multiple Heritage Project, http://www.mix-d.org/files/resources/Terminology_Chart_09.pdf

